

Članak 69.

(Područja gdje nije moguće uspostaviti elektroničku vezu)

- (1) Ako obveznik koji izdaje račun obavlja djelatnost na mjestu gdje nije moguće uspostaviti elektroničku vezu (internet) za razmjenu podataka s Poreznom upravom, dužan je koristiti ESET u off-line modu, bez VBR-a, i oslobođen je obveze izdavanja e-fakture dok se ne omogući elektronička veza (internet).
- (2) Prije korištenja ESET-a u off-line modu, obveznik iz stavka (1) ovoga članka je dužan Poreznoj upravi dostaviti potvrdu o nemogućnosti uspostavljanja internetske veze, izdanu od nadležnog organa za elektroničke komunikacije.
- (3) Obveznik iz stavka (1) ovoga članka je dužan Poreznoj upravi do desetog u tekućem mjesecu za prethodni mjesec dostaviti fiskalne račune iz off-line rada na način koji odredi Porezna uprava.
- (4) Nakon prijema računa iz stavka (3) ovoga članka, Porezna uprava određuje VBR za svaki pojedinačni račun.

Članak 70.

(Provjera mogućnosti uspostavljanja elektroničke veze)

- (1) Obveznik fiskalizacije podnosi nadležnom organu za elektroničku komunikaciju zahtjev za izdavanje potvrde iz članka 69. stavak (2) ovoga zakona radi izdavanja potvrde o mogućnosti uspostavljanja elektroničke veze.
- (2) Uz zahtjev iz stavka (1) ovoga članka obveznik dostavlja sljedeće dokumente:
 - a) podatke o mjestu obavljanja djelatnosti (adresa, općina i geografske koordinate);
 - b) izjavu operatera javne fiksne elektroničke komunikacijske usluge o nedostupnosti usluge pristupa internetu odgovarajuće kvalitete na lokaciji obavljanja djelatnosti;
 - c) izjavu operatera javnih mobilnih elektroničkih komunikacijskih usluga o nedostupnosti usluge pristupa internetu odgovarajuće kvalitete na lokaciji obavljanja djelatnosti.
- (3) Nadležni organ za elektroničku komunikaciju donosi akt kojim potvrđuje dostupnost ili nedostupnost usluge pristupa internetu na mjestu obavljanja djelatnosti, i to u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva.
- (4) Izdana potvrda iz stavka (3) ovoga zakona vrijedi jednu godinu od dana izdavanja.
- (5) Obveznik fiskalizacije dužan je prije isteka roka važenja potvrde podnijeti zahtjev za njezino obnavljanje ukoliko i dalje postoji nedostupnost usluge pristupa internetu.

Članak 71.

(Fiskalizacija korektivnih dokumenata)

- (1) Sve obveze propisane ovim zakonom za izdavanje računa, otpremnice i narudžbenice primjenjuju se i na izdavanje korektivnih računa, otpremnica i narudžbenica koji se izdaju za djelomično ili potpuno vraćanje robe ili usluge. Fiskalizacija se provodi i za račune s negativnim iznosima.
- (2) Korektivni računi moraju sadržavati jedinstvene identifikatore originalnog računa, otpremnice i narudžbenice koji se ispravlja, i to: VBR i SBR.

- (3) Ministar će podzakonskim aktom detaljnije urediti način sastavljanja, izdavanja i fiskalizacije korektivnih računa, otpremnice i narudžbenice.

Odjeljak E. Plaćanje računa

Članak 72.

(Registracija podataka za bezgotovinsko plaćanje)

- (1) Banke, njihovi organizacijski dijelovi na teritoriju Federacije, te drugi posrednici koji obavljaju bezgotovinska plaćanja za e-fakture koje su već fiskalizirane, dužni su Poreznoj upravi elektronički prijaviti izvršenu uplatu u roku od 24 sata od dana plaćanja.
- (2) Subjekti iz stavka (1) ovoga članka obvezni su koristiti odobreno softversko rješenje koje omogućava povezivanje izdanih e-faktura s uplatama i komunikaciju s Poreznom upravom putem sigurne elektroničke veze (internet).
- (3) Subjekti iz stavka (1) ovoga članka registriraju se u CPF-u i, prilikom izvršenja uplata e-faktura, bilo u svoje ime ili u ime klijenata, elektronički dostavljaju podatke o izvršenim uplatama Poreznoj upravi.
- (4) Podaci koji se dostavljaju Poreznoj upravi moraju sadržavati najmanje sljedeće elemente:
 - a) jedinstveni matični broj klijenta (osobe koja plaća račun);
 - b) jedinstveni matični broj subjekta iz stavka (1) ovoga članka;
 - c) SBR plaćenog računa;
 - d) plaćeni iznos;
 - e) datum plaćanja.
- (5) Ukoliko subjekti iz stavka (1) ovoga članka nemaju sve podatke iz stavka (4) ovoga članka, dužni su ih pribaviti od klijenta i ne smiju izvršiti uplatu dok klijent ne dostavi tražene podatke.
- (6) Po prijemu podataka, Porezna uprava automatski provjerava njihovu potpunost i točnost te evidentira uplatu fiskaliziranog računa. Nakon uspješne provjere, Porezna uprava šalje subjektima iz stavka (1) ovoga članka potvrdu o uspješnoj registraciji podataka putem elektroničke veze.
- (7) Ukoliko podaci nisu potpuni ili točni, Porezna uprava šalje subjektu iz stavka (1) ovoga članka obavijest o neuspješnoj registraciji s obrazloženjem greške putem elektroničke veze.
- (8) Ako je greška nastala postupcima ili propustima subjekta iz stavka (1) ovoga članka, isti je dužan ispraviti grešku i ponoviti postupak. Ako greška nije nastala njegovom krivicom, dužan je o tome obavijestiti klijenta ili platitelja u roku od 24 sata od prijema obavijesti. Klijent ili platitelj je tada obvezan ispraviti grešku i obavijestiti subjekt iz stavka (1) ovoga članka, koji mora ponoviti postupak iz stavka (3) ovoga članka.
- (9) Iznimno stavku (1) ovoga članka, ako se plaćanje izvršava preko posrednika koji nema sjedište ili stalno boravište u Federaciji, poreznog zastupnika, ili ako bezgotovinsko plaćanje obavlja sam klijent bez posrednika, ili ako se plaćanje obavlja na temelju ponude prije izdavanja e-fakture, u tim slučajevima, obveznik obavlja samofakturiranje.
- (10) Na način iz stavka (9) ovoga članka, obveznik koji izdaje račun dužan je postupiti isto i u slučaju plaćanja putem zamjene, prijenosa prava ili dugova, odricanja od obveze i slično.

- (11) Podaci o plaćanju dostavljaju se za sva plaćanja, bilo da je plaćen cijeli iznos računa ili samo dio. Iznimka je obveznik koji sam registrira plaćanja kupovine prema stavku (9) ovoga članka, koji evidentira ukupan iznos za svaki račun u prethodnom mjesecu.
- (12) Sve obveze iz ovoga članka primjenjuju se i u slučaju otkazivanja, promjene izvršenog plaćanja, te djelomičnog ili potpunog povrata uplaćenog iznosa za određenu e-fakturu. U slučaju povrata, šalje se poruka s istim podacima iz stavka (4) ovoga članka, uz oznaku negativnog iznosa.

Članak 73.

(Tehničke i funkcionalne karakteristike)

Ministar će podzakonskim aktom, na prijedlog Stručnog odbora za fiskalne sustave, urediti tehničke i funkcionalne karakteristike softverskog rješenja iz članka 72. ovoga zakona i način komunikacije s Poreznom upravom.

V. NADZOR NAD PROVOĐENJEM OVOGA ZAKONA

Odjeljak A. Nadzor

Članak 74.

(Nadzor nad primjenom zakona)

- (1) Nadzor nad primjenom ovoga zakona i pripadajućih podzakonskih akata obavlja Ministarstvo.
- (2) Inspekcijski nadzor nad primjenom ovoga zakona i pripadajućih podzakonskih akata obavljaju inspektori Porezne uprave.
- (3) Iznimno stavku (2) ovoga članka, inspekcijski nadzor nad obvezom izdavanja računa, otpremnica i narudžbenica i zabranom oglašavanja obavljaju i inspektori Federalne uprave za inspekcijske poslove, putem tržišnog inspektorata.

Članak 75.

(Nadzor nad korištenjem ESET-a)

- (1) Inspektori Porezne uprave mogu obavljati nadzor u poslovnim prostorijama obveznika fiskalizacije radi provjere pravilnog evidentiranja računa putem ESET-a, u skladu s posebnim propisima, radi utvrđivanja činjenica značajnih za oporezivanje.
- (2) Nadzor iz stavka (1) ovoga članka uključuje i provjeru usklađenosti korištenja ESET-a s odredbama ovoga zakona.

Odjeljak B. Zabranjene aktivnosti

Članak 76.

(Zabranjeno oglašavanje)

Komercijalno oglašavanje, marketing ili bilo koji oblik reklame za ESET koji ne ispunjavaju zahtjeve propisane ovim zakonom i pripadajućim podzakonskim aktima, a namijenjeni su za evidentiranje transakcija, zabranjeni su na teritoriju primjene ovoga zakona.

Članak 77.
(Zabranjena upotreba neodobrenog ESET-a)

Obvezniku fiskalizacije zabranjeno je koristiti hardver ili softver sustava za izdavanje računa ukoliko proizvođač, zastupnik ili hardversko i/ili softversko rješenje nisu registrirani ili odobreni za stavljanje u promet na teritoriju primjene ovoga zakona.

Članak 78.
(Zabranjena zloupotreba osobnih podataka)

- (1) Osobni podaci prikupljeni u svrhu izdavanja računa i provođenja fiskalizacije smiju se koristiti isključivo za te svrhe ili za druge svrhe sukladno svrsi njihovog prikupljanja.
- (2) Odnosi između klijenta i posrednika, izdavatelja računa ili pružatelja usluga informacijskih tehnologija, u svojstvu administratora i obrađivača osobnih podataka, regulirani su propisima o zaštiti osobnih podataka, a odnose se na prikupljanje, prijem, slanje, čuvanje i obradu podataka u postupku izdavanja računa.
- (3) Pri korištenju osobnih podataka primjenjuju se odredbe propisa koji uređuju zaštitu osobnih podataka

VI. KAZNE NE ODREDBE
Odjeljak A. Posebne mjere

Članak 79.
(Mjere zabrane obavljanja djelatnosti zbog neposjedovanja ESET-a)

- (1) Ako inspektor prilikom nadzora utvrdi da obveznik fiskalizacije ne posjeduje ESET čija je upotreba odobrena ovim zakonom, ili posjeduje informacijski sustav za izdavanje računa koji nema odobrenje prema ovom zakonu, izriče mu zabranu obavljanja djelatnosti na 90 dana.
- (2) Ako isti obveznik u roku od jedne godine od izvršenja prekršaja iz stavka (1) ovoga članka ponovno počini isti prekršaj, inspektor mu izriče zabranu obavljanja djelatnosti na 120 dana.
- (3) Zabrane iz stavaka (1) i (2) ovoga članka provode se pečaćenjem prostora za obavljanje djelatnosti.

Članak 80.
(Mjere zabrane obavljanja djelatnosti zbog neizdavanja računa ili otpremnice ili narudžbenice)

- (1) Ako inspektor prilikom nadzora utvrdi da obveznik fiskalizacije ne izdaje račune, otpremnice i narudžbenice putem ESET-a u trenutku fiskalizacije transakcija, izriče mu zabranu obavljanja djelatnosti na 90 dana.
- (2) Ako isti obveznik u roku od jedne godine od izvršenja prekršaja iz stavka (1) ovoga članka ponovno počini isti prekršaj, izriče mu se zabrana obavljanja djelatnosti na 120 dana.
- (3) Zabrane iz st. (1) i (2) ovoga članka provode se pečaćenjem prostora za obavljanje djelatnosti.

Članak 81.
(Mjere zbog neprijavljivanja iznajmljenog ESET-a)

- (1) Ako inspektor utvrdi da obveznik fiskalizacije posjeduje iznajmljeni ESET koji nije prijavljen Poreznoj upravi, izriču se sljedeće mjere:
 - a) obvezniku fiskalizacije zabrana obavljanja djelatnosti na 90 dana;
 - b) ovlaštenom servisu trajna zabrana obavljanja djelatnosti.
- (2) Mjere iz stavka (1) ovoga članka donose se pojedinačnim rješenjima Porezne uprave, koja se dostavljaju počiniteljima uz obrazloženje.

Članak 82.
(Otklanjanje nepravilnosti)

- (1) Ako se u nadzoru utvrde povrede ovoga zakona ili propisa donesenih na njegovoj osnovi, osim onih za koje se izriču mjere zabrane propisane ovim zakonom, inspektor donosi rješenje kojim nalaže obvezniku fiskalizacije da u roku od najmanje sedam, a najviše trideset dana otkloni utvrđene nepravilnosti.
- (2) Ako obveznik ne postupi po rješenju iz stavka (1) ovoga članka u danom roku, Porezna uprava može izreći mjeru zabrane iz članka 79. ovoga zakona.
- (3) Mjera iz stavka (2) ovoga članka traje dok obveznik ne otkloni nepravilnosti.

Odjeljak B. Novčane kazne

Članak 83.
(Teški prekršaji)

- (1) Novčanom kaznom od 8.000,00 KM do 30.000,00 KM kaznit će se pravna osoba za prekršaj ako:
 - a) ne izdaje račun u skladu s člankom 5. stavkom (2) ovoga zakona,
 - b) ne izdaje otpremnice u skladu s člankom 5. stavkom (3) ovoga zakona,
 - c) ne izdaje narudžbenicu u skladu s člankom 5. stavkom (4) ovoga zakona,
 - d) ne izdaje, ne razmjenjuje niti prihvaća e-fakture u skladu s člankom 15. ovoga zakona,
 - e) ne izdaje fiskalne račune u skladu s člankom 20. ovoga zakona,
 - f) ne obavlja samofakturiranje prema članku 22. ovoga zakona,
 - g) ne istakne obavijest iz članka 24. ovoga zakona,
 - h) koristi usluge održavanja ESET-a od osobe koja nije ovlaštena prema članku 37. ovoga zakona,
 - i) koristi ili iznajmljuje ESET suprotno članku 40. ovoga zakona,
 - j) ne posjeduje ESET u skladu s člankom 58. stavak (1) ovoga zakona,
 - k) ne posjeduje internetsku vezu u skladu s člankom 58. stavak (3) ovoga zakona,
 - l) ne postupi u skladu s čl. 67., 68. i 69. ovoga zakona,
 - m) koristi off-line mod ESET-a, a ne ispunjava uvjete iz članka 69. ovoga zakona,
 - n) izdaje korektivne račune suprotno članku 71. ovoga zakona,
 - o) vrši oglašavanje suprotno članku 76. ovoga zakona,
 - p) ne izvrši usklađivanje prema članku 86. ovoga zakona,
 - r) koristi fiskalne uređaje suprotno članku 87. ovoga zakona.

- (2) Za prekršaj iz stavka (1) ovoga članka, kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom od 3.000,00 KM do 10.000,00 KM.
- (3) Za prekršaj iz stavka (1) ovoga članka, kaznit će se i fizička osoba novčanom kaznom od 3.000,00 KM do 8.000,00 KM.
- (4) Novčane kazne iz st. (1), (2) i (3) ovoga članka povećavaju se za 50% ako obveznik fiskalizacije ponovi isti prekršaj ili više prekršaja u roku od jedne godine od dana izvršenja prvog prekršaja iz stavka (1) ovoga članka.

Članak 84.
(Lakši prekršaji)

- (1) Novčanom kaznom od 5.000,00 KM do 18.000,00 KM kaznit će se pravna osoba za prekršaj ako:
 - a) sadržaj e-fakture ili fiskalnog računa nije u skladu s čl. 13. i 18. ovoga zakona,
 - b) postupi suprotno članku 25. stavak (1) ovoga zakona i članku 26. ovoga zakona,
 - c) nije registrirao mjesto poslovanja prema članku 51. ovoga zakona,
 - d) nije registrirao ESET prema članku 52. ovoga zakona,
 - e) nije registrirao operatera prema članku 53. ovoga zakona,
 - f) nije registrirao druge informacijske sustave prema članku 54. ovoga zakona,
 - g) nije registriran kao primatelj ili izdavatelj e-fakture prema članku 55. ovoga zakona,
 - h) nije registriran kao posrednički servis prema članku 56. ovoga zakona,
 - i) ne ažurira knjigu prodaje i nabave prema članku 57. ovoga zakona.
- (2) Za prekršaj iz stavka (1) ovoga članka, kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom od 5.000,00 KM do 15.000,00 KM.
- (3) Za prekršaj iz stavka (1) ovoga članka, kaznit će se i fizička osoba novčanom kaznom od 3.000,00 KM do 8.000,00 KM.
- (4) Novčane kazne iz st. (1), (2) i (3) ovoga članka povećavaju se za 50% ako obveznik fiskalizacije ponovi isti prekršaj ili više prekršaja u roku od jedne godine od dana izvršenja prvog prekršaja iz stavka (1) ovoga članka.

Članak 85.
(Prekršaji klijenta)

Novčanom kaznom od 100,00 KM do 500,00 KM kaznit će se klijent – fizička osoba za prekršaj ako postupi suprotno članku 27. ovoga zakona.

VII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 86.
(Obaveza usklađivanja)

- (1) Obveznici fiskalizacije dužni su uskladiti svoje poslovanje s odredbama ovoga zakona i pravilnikom o dinamici fiskalizacije, prema sljedećem rasporedu:
 - a) Za B2C transakcije, usklađivanje mora biti izvršeno najkasnije u roku od dvije godine od početka primjene ovoga zakona.
 - b) Za B2B i B2G transakcije, usklađivanje mora biti izvršeno najkasnije u roku od tri godine od početka primjene ovoga zakona.

- (2) Subjekti iz članka 72. stavak (1) ovoga zakona dužni su uspostaviti komunikaciju s Poreznom upravom sukladno odredbama ovoga zakona i pravilniku o dinamici fiskalizacije, u rokovima propisanim u stavku (1) točki b) ovoga članka.
- (3) Ministar će pravilnikom propisati dinamiku fiskalizacije za sve obveznike fiskalizacije prema ovom zakonu.

Članak 87.

(Korištenje starih fiskalnih sustava u prijelaznom razdoblju)

- (1) Prijelazno razdoblje traje tri godine od dana početka primjene ovoga zakona.
- (2) Iznimno od članka 86. stavak (1) točka a) ovog zakona, obveznici fiskalizacije prema Zakonu o fiskalnim sustavima („Službene novine Federacije BiH“, broj: 81/09) mogu koristiti fiskalni sustav koji zadovoljava tehničke i funkcionalne karakteristike definirane Pravilnikom o fiskalnim sustavima („Službene novine Federacije BiH“, br. 50/20, 92/20 i 28/21) i nakon isteka prijelaznog razdoblja iz stavka (1) ovoga članka, odnosno najkasnije četiri godine od početka primjene ovoga zakona. Fiskalni sustav iz ovoga stavka mora biti u upotrebi od strane obveznika fiskalizacije prije početka primjene ovoga zakona.
- (3) Osobe koje u razdoblju između stupanja na snagu i početka primjene ovoga zakona ispune uvjete da postanu obveznici fiskalizacije po ovom zakonu, dužne su upotrebljavati fiskalni sustav koji zadovoljava tehničke i funkcionalne karakteristike definirane Pravilnikom o fiskalnim sustavima („Službene novine Federacije BiH“, br. 50/20, 92/20 i 28/21).
- (4) Osobe iz članka 37. ovoga zakona dužne su održavati tehnički ispravne fiskalne sustave iz ovoga članka u skladu s Poglavljem VII. **SERVISIRANJE FISKALNOG SUSTAVA** iz Zakona o fiskalnim sustavima („Službene novine Federacije BiH“, broj: 81/09)

Članak 88.

(Podzakonski akti)

Ministar će u roku od 180 dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona donijeti podzakonske akte propisane ovim zakonom, te urediti i druga pitanja od značaja za fiskalizaciju.

Članak 89.

(Prestanak važenja)

- (1) U razdoblju od stupanja na snagu do početka primjene ovoga zakona primjenjuje se Zakon o fiskalnim sustavima („Službene novine Federacije BiH“, broj: 81/09) i njegovi pripadajući podzakonski akti.
- (2) Početkom primjene ovoga zakona prestaju važiti: Poglavlje I. **OSNOVNE ODREDBE**, Poglavlje II. **OSOBI NE FISKALNIH SUSTAVA**, Poglavlje IV. **STAVLJANJE U PROMET FISKALNOG SUSTAVA**, Poglavlje VIII. **SUSTAV KONTROLE U PROVOĐENJU OVOGA ZAKONA** i Poglavlje IX. **OVLAŠTENJA ZA DONOŠENJE PODZAKONSKIH AKATA** iz Zakona o fiskalnim sustavima („Službene novine Federacije BiH“, broj: 81/09).
- (3) Istekom četiri godine od početka primjene ovoga zakona prestaju važiti: Poglavlje III., Poglavlje V. **FISKALIZACIJA FISKALNIH SUSTAVA**, Poglavlje VI. **EVIDENTIRANJE, STORNIRANJE I REKLAMIRANJE PROMETA**,

Poglavlje VII. SERVISIRANJE FISKALNOG SUSTAVA, i Poglavlje X. KAZNENE ODREDBE iz Zakona o fiskalnim sustavima ("Službene novine Federacije BiH", broj: 81/09).

- (4) U razdoblju iz stavka (1) ovoga članka zabranjeno je certificiranje novih fiskalnih sustava u skladu s Poglavljem IV. STAVLJANJE U PROMET FISKALNOG SUSTAVA Zakona o fiskalnim sustavima („Službene novine Federacije BiH“, broj: 81/09).

Članak 90.
(Stupanje na snagu)

- (1) Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Službenim novinama Federacije BiH“.
- (2) Ovaj zakon počinje se primjenjivati nakon donošenja svih potrebnih podzakonskih akata za njegovu primjenu i uspostave tehničkih i administrativnih kapaciteta potrebnih za njegovu primjenu, a najkasnije u roku od 18 mjeseci od mjeseca u kojem je Zakon stupio na snagu.

O B R A Z L O Ž E N J E

PRIJEDLOGA ZAKONA O FISKALIZACIJI TRANSAKCIJA U FEDERACIJI BIH

1. USTAVNA OSNOVA

Ustavna osnova za donošenje ovoga zakona sadržana je u članku III. 1. točka c), koji je izmijenjen amandmanima VIII, LXXXIX i CVI i članku IV. A. 20. (1) d) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, prema kojima je u isključivoj nadležnosti Federacije donošenje propisa o financijama i financijskim institucijama Federacije i fiskalna politika Federacije, a Parlament Federacije, uz ostale ovlasti predviđene Ustavom, odgovoran je za donošenje zakona o obnašanju dužnosti federalne vlasti.

2. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Proces fiskalizacije prometa, odnosno transakcija u gospodarstvu Federacije BiH, nije nov pojam, budući da je sustav fiskalizacije reguliran Zakonom o fiskalnim sustavima donesenim 2009. godine, a koji je počeo da se primjenjuje od 2010/2011. godine. Ipak, imajući u vidu da fiskalizacija u svojoj suštini podrazumijeva korištenje suvremenih tehničko-tehnoloških rješenja i njezinu integraciju u svakodnevno poslovanje subjekata, postojeći pravni okvir pokazao se nedovoljnim za praćenje brzog razvoja informacijskih tehnologija i sveobuhvatne digitalizacije poslovnih procesa u gospodarstvu.

Primarno, analiza postojećeg stanja u oblasti izvještavanja o transakcijama putem fiskalnog sustava u Federaciji BiH otkrila je niz problema u primjeni važećeg pravnog i tehničko-tehnološkog okvira. Glavni izazovi odnose se na fragmentirano izvješćivanje i zastarjelost informacijskih tehnologija koje se koriste u procesu fiskalizacije, kako sa strane fiskalnih sustava, tako i sa strane Porezne uprave.

Fragmentirano izvješćivanje odnosi se prvenstveno na neujednačen obuhvat obveznika i transakcija koje se prijavljuju. Kao posljedica ove fragmentacije, stvara se povoljno tlo za porezne prevare i utaju poreza, što se može objasniti kroz četiri glavna razloga:

- Nepotpuno pokrivanje transakcija – Izvješćivanje ne obuhvaća sve realizirane transakcije, što otežava praćenje ukupnog prometa i povezivanje pojedinačnih poslovnih događaja.
- Nedostatak detaljnih podataka – Podaci koji se dostavljaju su nepotpuni, što onemogućava efikasnu analizu rizika i automatsku obradu podataka za potrebe ciljanog poreznog nadzora.
- Neodgovarajuća kaznena politika – Kazne za neevidentiranje transakcija nisu dovoljno odvraćajuće, pa je često financijski isplativije platiti kaznu nego uredno prijaviti i platiti porez.
- Zastarjela IT rješenja – Informacijski sustavi za izvješćivanje ne prate suvremene modalitete poslovanja, poput ekonomije platformi i digitalnih tržišta, što dodatno otežava praćenje i kontrolu transakcija.

Zastarjela tehnološka rješenja, drugi je veliki problem trenutnog sustava fiskalizacije, a rezultat su ograničavajućih zakonskih odredbi koje reguliraju tehničke i tehnološke aspekte fiskalnih sustava, a što se posljedično odražava i na uspostavljene

mehanizme za izvješćivanje, funkcioniranje i nadzor. Trenutni sustav fiskalizacije obuhvaća samo dio podataka o ostvarenim prometima, i to djelomično promet koji se realizira prema krajnjim potrošačima (B2C) kao i djelomični promet između poslovnih subjekata (B2B), uslijed izuzeća. Zbog toga sustav izvješćivanja ne pruža potpune i sveobuhvatne informacije. Puna obuhvatnost podataka omogućila bi da fiskalizacija postane pouzdan izvor informacija o makroekonomskim kretanjima i trendovima.

Ovi problemi ukazuju na potrebu za unapređenjem zakonodavnog i tehnološkog okvira fiskalizacije, kako bi se osigurala potpuna transparentnost, efikasnost i pravovremenost u izvješćivanju i kontroli poreznih obveza.

Sagledavajući predočene nedostatke postojećeg sustava fiskalizacije, kao i iskustva drugih zemalja koji su provele neki od modela fiskalizacije, te uvažavajući određene prijedloge, komentare i sugestije svih sudionika u javnoj raspravi, predlaže se uvođenje fiskalizacije na tragu kombinacije koji prema procjenama donosi zadovoljavajuće koristi u odnosu na prateće troškove.

Svrha novoga Zakona o fiskalizaciji transakcija u Federaciji BiH je:

- *Uspostavljanje sveobuhvatnog sustava izvješćivanja Porezne uprave o poslovnim transakcijama:* Fiskalizacija obuhvaća širi spektar transakcija, obveznika i dokumenata u prometu, uključujući račune, fakture, otpremnice i narudžbenice. Time se postiže detaljniji i precizniji nadzor nad prometom roba i usluga, što omogućava Poreznoj upravi da prati i analizira podatke u realnom vremenu.
- *Pružanje besplatnih aplikacija za male obveznike fiskalizacije:* Cilj je smanjiti troškove uvođenja fiskalizacije na najmanju moguću mjeru, odnosno na 0 KM za male obveznike, čime se olakšava njihova uključenost u sustav i potiče formalizacija poslovanja. Time se osigurava da fiskalizacija bude dostupna i primjenjiva za sve kategorije obveznika, bez dodatnog financijskog opterećenja.
- *Smanjenje porezne evazije kroz unakrsnu provjeru podataka u Poreznoj upravi:* Fiskalizacija omogućava praćenje svih transakcija u realnom vremenu, što značajno otežava neformalno poslovanje i utaju poreza. Porezna uprava ima pristup točnim i sigurnim podacima, što joj omogućava efikasniju kontrolu, planiranje i donošenje odluka s ciljem povećanja porezne discipline i stabilnosti javnih financija.
- *Usklađivanje s europskim direktivama i modernizacija poreznog sustava:* Novi zakonski okvir usklađuje fiskalizaciju sa EU standardima, uvodi elektroničke fiskalne sustave i centralnu platformu za fiskalizaciju, čime se podiže razina transparentnosti i sigurnosti u poreznom sustavu.
- *Povećanje efikasnosti naplate poreza i suzbijanje sive ekonomije:* Fiskalizacija doprinosi smanjenju nelojalne konkurencije i povećava prihode proračuna kroz bolju evidenciju i kontrolu prometa, što je ključno za održivost javnih finansija i razvoj ekonomije.

Time se postižu dva ključna cilja: (1) precizno utvrđivanje iznosa PDV-a koji se prikuplja unutar Federacije te (2) točno određivanje drugih poreznih obaveza koje proizlaze iz tih transakcija. Uspostavljanjem ovog sustava nadzora nad transakcijama osigurava se viša razina fiskalne stabilnosti javnih financija jer se povećava efikasnost u naplati kako neizravnih, tako i izravnih poreza. Na ovaj način se smanjuje prostor za

poreznu evaziju i neformalnu ekonomiju, što doprinosi stabilnijem i pravednijem poreznom sustavu.

Glavni instrument u borbi protiv utaje poreza predstavlja sinergijska kombinacija tri ključna elementa: kvalitetnog i jasnog zakonodavstva, pristupa informacijama u realnom vremenu i primjene suvremenih tehnoloških rješenja. Svaki od ovih elemenata ima nezamjenjivu ulogu u stvaranju efikasnog poreznog sustava.

Zakonodavstvo, kao temelj fiskalne discipline, mora biti jasno, precizno i prilagođeno suvremenim ekonomskim tokovima. Zakon o fiskalizaciji transakcija u FBiH, kao dio takvog okvira, postavlja pravila i obveze za sve sudionike u poslovnim transakcijama, čime se smanjuju pravne praznine i mogućnosti za zloupotrebe. Novim Zakonom predlaže se da svaka transakcija mora biti dokumentirana ili putem računa ili faktura, a o svim transakcijama bi se trebala izvješćivati Porezna uprava. Bez kvalitetnog zakonodavstva, ni najmodernija tehnologija ne može ostvariti željeni efekt.

Pristup podacima o transakcijama u realnom vremenu omogućava Poreznoj upravi FBiH da brzo i efikasno prati promet, identificira nepravilnosti i reagira na potencijalne nepravilnosti ili pokušaje utaje poreza. Ovo znatno smanjuje vrijeme između izvršenja transakcije i njenog evidentiranja, povećava transparentnost i smanjuje prostor za nelegalne aktivnosti.

Uvođenje elektroničkih sustava za evidentiranje transakcija, centraliziranog informacijskog sustava u Poreznoj upravi i automatiziranih procesa omogućava pouzdano i sigurno evidentiranje svih transakcija. Tehnologija će olakšati rad Porezne uprave FBiH i smanjit će se administrativni troškovi za obveznike, čineći fiskalni sustav pristupačnijim i efikasnijim.

Opredjeljenje Vlade Federacije BiH za modernizaciju fiskalnog sustava i suzbijanje neformalne ekonomije predstavlja strateški korak ka jačanju fiskalne stabilnosti i održivom ekonomskom razvoju. Modernizacija poreznog sustava će imati višestruke pozitivne efekte:

- Povećanje javnih prihoda kroz smanjenje neformalne ekonomije i povećanje stupnja naplate poreza, što direktno doprinosi stabilnosti proračuna.
- Unapređenje javnih usluga jer veći i stabilniji prihodi omogućavaju kvalitetnije financiranje obrazovanja, zdravstva, infrastrukture i drugih ključnih sektora.
- Poticanje povoljnijeg poslovnog okruženja kroz pravnu sigurnost i transparentnost, što jača povjerenje građana i gospodarstva u državu i njene institucije.

Zakon o fiskalizaciji transakcija u Federaciji Bosne i Hercegovine predstavlja jedan od ključnih reformskih zakona u okviru fiskalnog sustava ovog entiteta. Njegova usklađenost s novim poreznim pravilima Europske unije proizlazi iz činjenice da su koncept i osnovna načela zakona razvijani u skladu sa smjernicama i prioritetima fiskalne politike kako Federacije, tako i Europske unije.

Ovim zakonom uspostavlja se sustav elektroničkog izvješćivanja o poslovnim transakcijama između obveznika fiskalizacije i Porezne uprave Federacije BiH. Sustav precizno definira tko su obveznici izvješćivanja, odnosno subjekti koji su dužni prijavljivati svoje transakcije, kao i funkcije informacijskih sustava koje ti obveznici

koriste za evidentiranje i slanje podataka. Također, zakon jasno utvrđuje prava i obveze svih sudionika u procesu fiskalizacije, uključujući Stručni odbor, Ministarstvo financija, Poreznu upravu, proizvođače i zastupnike fiskalnih uređaja, servisne organizacije, kao i same obveznike izvješćivanja.

U odnosu na trenutni zakon, ovim Prijedlogom zakona o fiskalizaciji transakcija uređuje se fiskalizacija svih računa u krajnjoj potrošnji u B2C segmentu, izdavanje i fiskalizacija e-faktura između poreznih obveznika u B2B segmentu te fiskalizacija računa izdanih u poslovanju između poreznih obveznika i javnih tijela u B2G segmentu.

Značajno proširenje obuhvata obveznika u ovom zakonu rezultat je više faktora. Prije svega, to je usklađivanje s Direktivom Vijeća (EU) 2025/516 od 11. ožujka 2025. godine, kojom se mijenja Direktiva 2006/112/EZ u dijelu pravila o PDV-u, prilagođenih digitalnom dobu. Ova direktiva zahtijeva širi krug obveznika izvješćivanja kako bi se obuhvatile sve relevantne transakcije u skladu sa suvremenim poreznim pravilima EU. Pored toga, proširenje obuhvata omogućava detaljnije i potpunije prikupljanje podataka o svakoj pojedinačnoj transakciji. Takav pristup omogućava efikasnu unakrsnu provjeru podataka, čime se značajno unapređuju kapaciteti Porezne uprave Federacije BiH za kontrolu i nadzor poreznih obveza, te se smanjuje prostor za porezne nepravilnosti i utaju.

3. OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH PRAVNIH RJEŠENJA

Opće politike zastupljene kod kreiranja Prijedloga zakona o fiskalizaciji transakcija u Federaciji BiH, fokusirane su na nekoliko ključnih ciljeva usmjerenih na povećanje pravne sigurnosti, smanjenje poreznih prevara i PDV-jaza, te digitalizaciju i pojednostavljenje sustava izvještavanja o transakcijama.

- 1) Uspostavljanje sveobuhvatnijeg sustava izvješćivanja o transakcijama radi povećanja pravne sigurnosti i smanjenja PDV-jaza i poreznih prevara.
- 2) Sustav izvješćivanja o transakcijama prilagođen novim modelima poslovanja (npr. ekonomija platformi).
- 3) Uspostavljanje digitalnih rješenja u sustavu izvješćivanja o transakcijama u realnom vremenu za borbu protiv poreznih prevara i evazije.
- 4) Pojednostavljenje procesa evidentiranja i izvješćivanja radi ispunjavanja poreznih obveza i smanjenje administrativnog tereta za porezne obveznike.

Zakon o fiskalizaciji transakcija u Federaciji Bosne i Hercegovine sastoji se od 7 Poglavlja, i to: Uvodne odredbe, Izdavanje računa, Elektronički sustav za evidentiranje transakcija, Evidentiranje transakcija, Sustav nadzora, Kaznene odredbe i Prijelazne i završne odredbe.

I. OSNOVNE ODREDBE

Odjeljak A. Uvodne napomene

Članak 1. (Predmet Zakona)

Ovim člankom se uređuju ključni elementi fiskalizacije: obveza izdavanja računa, elektronički sustavi za evidentiranje transakcija, sustav nadzora nad fiskalizacijom, kaznene odredbe i druga pitanja značajna za fiskalizaciju na teritoriju Federacije BiH. Cilj je uspostaviti pravni okvir za fiskalizaciju transakcija u Federaciji BiH.

Članak 2. (Svrha Zakona)

Svrha Zakona je sprečavanje utaje poreza koja proizlazi iz neformalne ekonomije. To se postiže primjenom tehnoloških sustava koji omogućavaju sigurno prikupljanje i prijenos podataka o svakoj transakciji u realnom vremenu, čime se povećava transparentnost i efikasnost porezne kontrole.

Članak 3. (Direktive EU)

Ovim člankom se Zakon djelomično usklađuje s Direktivom Europskog parlamenta i Vijeća 2014/55/EU o elektroničkom izdavanju računa u javnoj nabavi. Time se osigurava harmonizacija s europskim standardima i praksama u oblasti fiskalizacije i elektroničkog poslovanja

Članak 4. (Definicije)

Ovaj članak precizno definira ključne pojmove koji se koriste u Zakonu, čime se osigurava jednoznačno tumačenje i dosljedna primjena zakonskih odredbi. Definicije obuhvaćaju različite vrste poslovnih odnosa (B2C, B2B, B2G), tehničke i pravne termine kao što su Centralna platforma za fiskalizaciju, elektronički potpis, fiskalizacija, obveznik fiskalizacije, račun, sigurnosni i verifikacijski brojevi računa, te pojmove vezane za poslovne lokacije, transakcije i sudionike u fiskalnom sustavu. Time ovaj članak postavlja temelj za pravilnu i jasnu primjenu zakona u praksi, omogućavajući preciznu identifikaciju subjekata, dokumenata i procesa u fiskalizaciji.

Odjeljak B. Obveznik fiskalizacije

Članak 5. (Obveznik izdavanja akata transakcije)

Ovim člankom se definira da je obveznik izdavanja računa svaka osoba koja realizira transakcije za koje je zakonski potrebna vjerodostojna isprava (račun). Obveznik je dužan u trenutku nastanka transakcije izdati račun i omogućiti njegovu dostupnost drugoj strani u transakciji, osim ako zakon ne predviđa izuzeće. Cilj je osigurati transparentnost i dokumentiranje svih relevantnih transakcija.

Članak 6. (Obveznik fiskalizacije)

Ovim člankom se utvrđuje da su obveznici fiskalizacije osobe koje su dužne putem elektroničkog sustava (ESET) izvješćivati Poreznu upravu o transakcijama. Obveznici fiskalizacije su gospodarska društva, samostalni poduzetnici, organizacije sa sjedištem u Federaciji, poslovne jedinice stranih subjekata koje posluju u Federaciji, te organi uprave koji obavljaju fiskalizirane transakcije. Porezna uprava vodi registar ovih obveznika, čime se uspostavlja kontrola i nadzor nad fiskalnim obvezama.

Članak 7. (Izuzeće obveznika fiskalizacije)

Ovim člankom se propisuju izuzeci od obveze fiskalizacije za određene djelatnosti, kao što su javna uprava, obrana, socijalno osiguranje, zdravstvena zaštita bez naplate, izvanteritorijalne organizacije i vjerske organizacije. Također, određene institucije poput Centralne banke, komisije za vrijednosne papire, banaka i društava za osiguranje imaju uvjetno izuzeće za transakcije iz svojih djelatnosti. Iznimka je predviđena i za samostalne poduzetnike registrirane kao obrtnike za tradicionalne zanate. Ukoliko osobe iz ovih kategorija obavljaju djelatnosti izvan izuzetih, obvezni su fiskalizirati te transakcije. Ovaj članak ima za cilj precizno definirati tko je oslobođen fiskalizacije kako bi se izbjeglo nepotrebno opterećenje.

Članak 8. (Djelomično izuzeće odvjetnika od obveze fiskalizacije)

Odvjetnici i odvjetnički uredi nisu obvezni fiskalizirati transakcije koje se odnose isključivo na pravno zastupanje pred sudovima i nadležnim organima. Međutim, fiskalizacija se primjenjuje na sve ostale usluge odvjetnika, kao što su pravni savjeti,

sastavljanje pravnih dokumenata i druge konzultantske usluge. Cilj je prilagoditi fiskalizaciju specifičnostima odvjetničke djelatnosti.

Konzultantske usluge koje pružaju odvjetnici uglavnom se odnose na opće pravne savjete i ne uključuju specifične detalje o predmetima ili klijentima, pa evidentiranje takvog prometa putem fiskalizacije ne bi nužno otkrivalo sadržaj profesionalne tajne. Isto je slučaju sa sastavljanjem tužbi, prijedloga, zahtjeva, molbi, pravnih lijekova, predstavki i drugih podnesaka, kao i sastavljanje ugovora, testamenata, poravnjenja, izjava, općih i pojedinačnih akata i drugih isprava. Fiskalni račun bi sadržavao samo osnovne podatke o vrsti usluge i iznosu, bez detalja o predmetu ili identitetu klijenta. I trenutni fiskalni račun u maloprodaji ne sadrži identitet kupca, pa se isto može primijeniti i kod odvjetnika.

Pravno zastupanje, s druge strane, često uključuje osjetljive informacije i specifične podatke o predmetima i klijentima, pa bi fiskalizacija takvih usluga mogla ugroziti povjerljivost i profesionalnu tajnu. Zastupanje pred sudovima je jedan od osnovnih oblika odvjetničke djelatnosti, koji uključuje vođenje postupaka u ime i za račun klijenata pred sudskim i drugim nadležnim organima. Međutim, zastupanje nije ograničeno samo na sudske postupke. Odvjetnici pružaju i druge usluge zastupanja, kao što su posredovanje u pravnim poslovima, mirno rješavanje sporova, zastupanje u upravnim i drugim postupcima, te obavljanje poslova pravne pomoći u ime i za račun klijenata.

Dakle, ako se usluge pravnog zastupanja pred sudovima izuzmu iz obveze fiskalizacije, a evidentiraju se samo konzultantske usluge na općoj razini, rizik od otkrivanja profesionalne tajne je znatno smanjen ili praktično nepostojeći. Ove aktivnosti se mogu smatrati i dijelom konzultativne djelatnosti, naročito kada odvjetnik zastupa klijenta u pregovorima, sklopanju ugovora ili pruža pravne savjete u vezi s pravnim poslovima i sporovima, a ne vodi formalni sudski postupak.

Odjeljak C. Predmet fiskalizacije

Članak 9. (Transakcije koje su predmet fiskalizacije)

Ovim člankom se definiraju vrste transakcija koje podliježu fiskalizaciji, odnosno za koje obveznik fiskalizacije mora provoditi fiskalne procedure. To uključuje prodaju proizvoda, robe, usluga i prava, prijenos imovine pravnih lica, ustupanje autorskih prava i licenci, transakcije putem samoposlužnih automata, usluge u okviru gospodarske djelatnosti, davanje poklona ili nagrada (osim poslovnih uzoraka u uobičajenim količinama), usluge izvršene u svoje ime za račun druge osobe, razmjenu usluga za druga dobra ili usluge, kao i druge transakcije propisane podzakonskim aktima. Izuzete su transakcije prodaje osobne imovine fizičkih osoba koje nisu dio redovne djelatnosti. Ovaj članak jasno određuje opseg fiskalizacije kako bi se osigurala transparentnost i kontrola poreznih obveza.

Članak 10. (Moment fiskalizacije transakcija)

Ovim člankom se utvrđuje trenutak kada nastaje obveza fiskalizacije: to je prvi od dva događaja — izvršenje transakcije ili plaćanje po transakciji. Za obveznike PDV-a, moment fiskalizacije usklađuje se s propisima o PDV-u u BiH. Ova odredba osigurava pravovremenu evidenciju i izvješćivanje o transakcijama, što je ključno za efikasan porezni nadzor.

Članak 11. (Načini plaćanja u transakcijama)

Članak precizira vrste plaćanja u fiskaliziranim transakcijama: gotovinsko plaćanje obuhvaća direktnu predaju novca, kao i plaćanja putem platnih kartica, bona ili vaučera; bezgotovinsko plaćanje podrazumijeva prijenos novca između računa ili

namirenje obveza bez upotrebe gotovine; kombinirano plaćanje predstavlja plaćanje koje se dijelom obavlja gotovinski, a dijelom bezgotovinski. Ova klasifikacija omogućava pravilnu evidenciju i fiskalizaciju različitih oblika plaćanja.

II. IZDAVANJE RAČUNA

Odjeljak A. Elektronička faktura

Članak 12. (Elektronička faktura)

Definira elektroničku fakturu (e-faktura) kao račun u strukturiranom elektroničkom formatu koji omogućava automatsku i elektroničku obradu. Također propisuje da format e-fakture mora biti usklađen s europskim standardom EN 16931, čime se osigurava interoperabilnost i usklađenost s međunarodnim normama.

Članak 13. (Sadržaj e-fakture)

Navodi obvezne podatke koje e-faktura mora sadržavati, uključujući identifikacijske podatke izdavatelja i klijenta, detalje o transakciji, PDV elemente, instrukcije za plaćanje, sigurnosne brojeve i QR kod. Time se garantira potpuna i jasna evidencija transakcija, što omogućava pouzdanu fiskalnu kontrolu i transparentnost.

Članak 14. (Autentičnost e-fakture)

Propisuje da autentičnost porijekla, integritet sadržaja i čitljivost e-fakture moraju biti osigurani od izdavanja do kraja roka čuvanja. To se postiže korištenjem elektroničkog certifikata i potpisa, čime se garantira vjerodostojnost i nepromjenjivost fakture u digitalnom obliku.

Članak 15. (Obveza izdavanja e-fakture)

Utvrđuje obvezu izdavanja, slanja i prihvatanja e-faktura za transakcije između obveznika PDV-a ili poreza na dobit (B2B) na teritoriju Federacije BiH, ako je plaćanje bezgotovinsko. Također dopušta izdavanje e-faktura u drugim slučajevima, uz suglasnost primatelja ili registraciju na Centralnoj platformi za fiskalizaciju (CPF). Ovim se potiče digitalizacija i efikasnost u poslovanju.

Članak 16. (E-fakture u transakcijama s javnim organima)

Propisuje obvezu izdavanja, slanja i prihvatanja e-faktura u transakcijama između obveznika fiskalizacije i javnih organa (B2G). Iznimka je za račune vezane za obranu i sigurnost gdje su potrebne posebne mjere zaštite. Ovaj članak osigurava transparentnost i efikasnost u javnoj nabavi i poslovanju s državnim institucijama.

Odjeljak B. Fiskalni računi

Članak 17. (Fiskalni račun)

Definira fiskalni račun kao svaki račun, u papirnoj ili elektroničkoj formi, koji nije elektronička faktura (e-faktura) po standardima iz članka 13. Fiskalni računi se izdaju za transakcije tipa B2C (business-to-consumer), odnosno u poslovanju između obveznika fiskalizacije i krajnjeg potrošača.

Članak 18. (Sadržaj fiskalnog računa)

Propisuje obvezne elemente fiskalnog računa, uključujući naziv „FISKALNI RAČUN“, datum i vrijeme izdavanja, broj računa, identifikacijske podatke izdavatelja, detalje o artiklima, PDV elemente, sigurnosne brojeve (VBR, SBR) i QR kod. Također se propisuje označavanje računa sa „SAMOFAKTURIRANJE“ kada je primjenjivo, te obveza izdavatelja da unese točne i potpune podatke. Računi koji ne ispunjavaju ove uvjete nisu priznati kao validni za porezne potrebe.

Članak 19. (Sljednost računa)

Utvrdjuje obvezu obveznika fiskalizacije da numerički broje račune u neprekidnom redoslijedu bez praznina, uz mogućnost prekida na početku nove kalendarske godine. Također, obveznik mora internim aktom urediti pravila numeracije, popis mjesta poslovanja i dodijeljene oznake ESET-a, čime se osigurava uredna evidencija i kontrola fiskalnih računa.

Članak 20. (Obveza izdavanja fiskalnih računa)

Propisuje da se fiskalni račun izdaje za transakcije obveznika fiskalizacije koje nisu obuhvaćene obvezom izdavanja e-fakture (članak 16), ako je plaćanje gotovinsko. Fiskalni račun mora sadržavati propisane podatke i biti izdan putem procedure fiskalizacije. Iznimka je za elektroničke usluge ili transakcije ugovorene i plaćene putem digitalnih kanala, gdje račun može biti dostavljen digitalno, uz suglasnost klijenta ako je fizička osoba ili nije obveznik fiskalizacije.

Odjeljak C. Način izdavanja računa

Članak 21. (Izdavanje računa)

Propisuje se obveza obveznika fiskalizacije da mora izdati račun u papirnatom ili digitalnom obliku na zahtjev kupca, osim u posebnim slučajevima gdje je fiskalizacija obavezna, ali izdavanje računa nije. Svrha članka je osigurati da kupci dobiju vjerodostojan dokaz o transakciji, dok se istovremeno omogućava pojednostavljenje i fleksibilnost u posebnim situacijama (npr. prodaja karata, parking, usluge kladenja). Također, omogućava izdavanje računa preko ovlaštenih trećih osoba ili samofakturiranje, te osigurava kontrolu i nadzor Porezne uprave.

Članak 22. (Samofakturiranje)

Propisuje se da je kupac, koji je obveznik fiskalizacije, dužan sam izdati račun i evidentirati ga kada kupuje od osoba koje nisu porezni obveznici, osim ako prodavatelj koristi Centralnu platformu za fiskalizaciju (CPF). Svrha članka je spriječiti porezne zloupotrebe i osigurati evidenciju transakcija u situacijama kada prodavatelj nije registriran, čime se povećava porezna transparentnost.

Članak 23. (Provjera računa)

Klijenti mogu provjeriti je li njihov račun prijavljen Poreznoj upravi do 60 dana od izdavanja, putem CPF, QR koda ili linka na računu. Svrha članka je omogućiti transparentnost i kontrolu poreznih obveza, kao i zaštitu prava kupaca da provjere validnost računa.

Članak 24. (Obavijest o izdavanju računa)

Obveznik fiskalizacije mora na vidnom mjestu istaknuti obavijest o obvezi izdavanja i preuzimanja računa, te prava klijenta da ne plati bez računa i da vrati reklamiranu robu ako račun nije izdan. Svrha članka je podizanje svijesti kupaca o njihovim pravima i obvezama obveznika fiskalizacije, te jačanje porezne discipline.

Odjeljak D. Čuvanje računa

Članak 25. (Čuvanje računa)

Izdavatelji računa dužni su ih čuvati sukladno poreznim i računovodstvenim propisima, a Porezna uprava najmanje 11 godina. Svrha članka je osigurati dugoročnu dostupnost i sigurnost fiskalnih podataka radi poreznog nadzora i revizije.

Članak 26. (Čuvanje digitalnih podataka o transakciji)

Digitalni podaci o transakcijama moraju biti arhivirani nepromijenjeni, zaštićeni i isključivo na teritoriju Federacije BiH, uz jasno prepoznavanje eventualnih nedostataka u evidenciji. Prijenos podataka u eksterni sustav je moguć samo ako se

čitljivost i integritet podataka ne narušavaju. Svrha je osigurati sigurnost, integritet i dostupnost digitalnih fiskalnih podataka za potrebe kontrole i nadzora.

Članak 27. (Čuvanje fiskalnog računa)

Klijent je dužan fiskalni račun preuzeti i čuvati u radijusu od 20 metara od mjesta izdavanja, te ga na zahtjev pokazati nadzornim organima. Svrha članka je omogućiti efikasnu kontrolu i dokazivanje valjanosti transakcija na licu mjesta.

III. ELEKTRONIČKI SUSTAV ZA EVIDENTIRANJE TRANSAKCIJA

Odjeljak A. Karakteristike elektroničkog sustava za evidentiranje transakcija

Članak 28. (Elektronički sustav za evidentiranje transakcija (ESET))

Uređuje se ESET kao softverska aplikacija ili cloud rješenje koje omogućava kompletan proces fiskalizacije, uključujući unos podataka, sastavljanje i izdavanje računa, kreiranje i potpisivanje elektroničkih faktura, komunikaciju s Poreznom upravom putem sigurnosnog modula (SM), te arhiviranje podataka. Svrha ove odredbe je uspostavljanje standardiziranog i sigurnog sustava za elektroničku evidenciju i fiskalizaciju transakcija, čime se osigurava transparentnost, točnost i pravovremenost u evidentiranju poslovnih aktivnosti. Posebno je naglašeno da za djelatnosti hotelijerstva i ugostiteljstva ESET može imati dodatne funkcije poput sastavljanja i izdavanja narudžbenica, elektroničkog potpisivanja i izrade računa na temelju narudžbenica, što olakšava fiskalizaciju u tim specifičnim djelatnostima. Također, ESET može imati dodatne funkcije za izdavanje otpremnica i povezane procese, što dodatno proširuje njegovu primjenu u poslovnoj praksi. Odredba omogućava instalaciju ESET-a na različite uređaje, uključujući računala, mobilne telefone, tablete i fiskalne kase, čime se postiže fleksibilnost u korištenju sustava. Definirane su i vrste ESET-a: za fiskalne račune, za e-fakture i kombinirani sustav, što omogućava prilagođavanje različitim potrebama korisnika. Obveza korisnika je da ESET koristi na način koji garantira potpunu, ispravnu i pravovremenu evidenciju svake transakcije, čime se osigurava integritet i pouzdanost podataka. Korištenje sigurnosnog modula (SM) je obavezno i propisano posebnim člankom, što dodatno osigurava sigurnost i zaštitu podataka u sustavu.

Članak 29. (Izuzeća od elektroničkog sustava za evidentiranje transakcija)

Ovaj članak jasno definira koje uređaje i programe ne treba smatrati dijelom Elektroničkog sustava za evidentiranje transakcija (ESET). Izuzeća uključuju samoposlužne uređaje i automate, računovodstvene programe, kao i druge sustave koje Ministar može definirati podzakonskim aktima. Cilj je precizno odvojiti ESET od drugih sustava koji ne podliježu fiskalizaciji, čime se izbjegava nepotrebna regulacija i osigurava jasna pravna distinkcija u primjeni zakona.

Članak 30. (Sigurnosni modul (SM))

Sigurnosni modul je ključna softverska komponenta unutar ESET-a koja garantira sigurnu obradu, zaštitu i integritet podataka o transakcijama. SM omogućava autentifikaciju, autorizaciju, enkripciju, digitalno potpisivanje i evidenciju svake transakcije, čime se sprječavaju zloupotrebe i neovlaštene izmjene podataka. Također, SM komunicira s Poreznom upravom i izvršava njene naredbe, osiguravajući pravovremenu kontrolu i nadzor fiskalnih podataka. U slučaju kršenja pravila ili prestanka poslovanja poreznog obveznika, Porezna uprava može obustaviti rad SM, čime se onemogućava daljnja fiskalizacija.

Članak 31. (Tehničke i funkcionalne karakteristike)

Ovaj članak daje Ministarstvu ovlaštenje da, uz konzultacije sa Stručnim odborom za fiskalne sustave, donese podzakonske akte kojima će detaljno urediti tehničke i

funkcionalne specifikacije ESET-a, sigurnosnog modula i sustava komunikacije s Poreznom upravom. Time se osigurava standardizacija, usklađenost s tehnološkim zahtjevima i efikasno funkcioniranje fiskalnog sustava u praksi.

Odjeljak B. Stavljanje ESET-a u promet

Članak 32. (Registrirani proizvođač ili zastupnik (RPZ))

Ovaj članak uvodi obvezu da se Elektronički sustav za evidentiranje transakcija (ESET) na teritoriju Federacije može plasirati isključivo preko registriranih proizvođača ili zastupnika (RPZ). Time se osigurava kontrola kvalitete i usklađenosti ESET-a sa zakonskim zahtjevima, kao i transparentnost tržišta. Status RPZ se stječe registracijom kod Ministarstva, traje pet godina i može biti oduzet ako se ne ispune propisani uvjeti, čime se štiti integritet sustava.

Članak 33. (Uvjeti za stjecanje i gubitak statusa RPZ)

Članak detaljno propisuje uvjete koje gospodarska društva moraju ispuniti kako bi stekla status RPZ, uključujući registraciju i djelatnost u relevantnim oblastima (programiranje, proizvodnja računala i softvera), tehničke i kadrovske kriterije (stručni kadar, certifikati kvalitete, servisna mreža), te financijske garancije. Također, definirani su razlozi za gubitak statusa RPZ, kao što su neispunjavanje uvjeta, zloupotrebe ili neusklađenost sa zakonom. Ova odredba osigurava da samo pouzdani i kvalificirani subjekti mogu sudjelovati u plasmanu ESET-a, čime se garantira sigurnost i kvaliteta fiskalnih sustava.

Članak 34. (Aktiviranje garancije)

Ovaj članak propisuje aktiviranje garancije koju RPZ mora osigurati kao financijsku sigurnost u slučaju nepoštivanja zakonskih obveza, naročito kod oduzimanja statusa RPZ zbog ozbiljnih povreda propisa. Garancija služi kao sredstvo kompenzacije za oštećene obveznike i Proračun Federacije, čime se dodatno štiti financijska stabilnost i povjerenje u sustav.

Članak 35. (Ovlaštenje za puštanje u promet ESET-a)

Prije puštanja ESET-a u promet, RPZ mora pribaviti od Ministarstva odobrenje koje potvrđuje tehničku i funkcionalnu usklađenost sustava sa zakonskim zahtjevima. Svaka izmjena na ESET-u zahtijeva novo odobrenje, a neodobrene promjene dovode do gubitka važenja odobrenja. Ministarstvo ima ovlaštenje oduzeti odobrenje i naložiti obustavu upotrebe sustava ukoliko se ne poštuju propisani standardi. Troškove ispitivanja snosi RPZ, a tehničku provjeru obavlja Stručni odbor za fiskalne sustave. Ova odredba osigurava visoku razinu kontrole kvalitete i sigurnosti ESET-a na tržištu.

Članak 36. (Upotreba ESET-a)

Ovaj članak uređuje prava i obveze obveznika fiskalizacije u pogledu korištenja ESET-a. Obveznik ima slobodu izbora proizvođača ili zastupnika sa statusom RPZ, ali mora sklopiti pismeni ugovor kojim se definiraju prava i obveze. Također, obveznik je dužan provjeriti je li ESET odobren od Ministarstva i upoznati se s njegovim karakteristikama prije upotrebe. Cilj je osigurati transparentnu, sigurnu i zakonitu upotrebu fiskalnih sustava.

Članak 37. (Održavanje ESET-a)

Održavanje ESET-a može obavljati samo gospodarsko društvo koje je steklo status ovlaštenog servisa kod Porezne uprave, uz ispunjenje strogo definiranih tehničkih, kadrovskih i pravnih uvjeta. Ovlašteni servis je odgovoran za implementaciju, održavanje i podršku ESET-a, a troškove snosi obveznik fiskalizacije. Ova odredba garantira kvalitetnu i sigurnu tehničku podršku fiskalnim sustavima.

Članak 38. (Javno dostupni registri)

Ministarstvo i Porezna uprava vode i objavljuju javno dostupne registre o statusu RPZ, odobrenjima za puštanje ESET-a u promet i statusu ovlaštenih servisa. Time se osigurava transparentnost i dostupnost informacija za sve zainteresirane strane, što doprinosi boljoj kontroli i povjerenju u sustav.

Članak 39. (Stručni odbor za fiskalne sustave)

Osnivanje Stručnog odbora za fiskalne sustave ima za cilj izvršavanja aktivnosti definiranih ovim zakonom. Odbor predstavlja ključni stručni organ koji osigurava tehničku kvalitetu i usklađenost fiskalnog sustava sa suvremenim tehnologijama. Sastav odbora uključuje stručnjake iz oblasti financija, računarstva i IT, što garantira multidisciplinarni pristup i stručnost u donošenju odluka. Javni poziv za članove osigurava transparentnost i kvalitetu izbora. Zabranjuje se sukob interesa članova odbora, što doprinosi nepristranosti i integritetu rada odbora. Zahtjev da najmanje tri člana budu sveučilišni profesori s relevantnim iskustvom dodatno osigurava visoku razinu stručnosti i akademske kompetencije. Mandat od četiri godine s mogućnošću ponovnog imenovanja pruža kontinuitet rada odbora, uz obvezu održavanja minimalnog broja stalnih članova radi stabilnosti. Financiranje iz proračuna i administrativna podrška Ministarstva osiguravaju funkcionalnost i operativnost odbora.

Odjeljak C. Iznajmljivanje ESET-a

Članak 40. (Iznajmljivanje ESET-a)

Omogućava obveznicima fiskalizacije koji rade na privremenim i pokretnim prodajnim mjestima (sajmovi, manifestacije, izložbe) da koriste ESET putem iznajmljivanja od ovlaštenih servisa. Propisuje uvjete trajanja ugovora, registraciju ESET-a na korisnika i evidenciju iznajmljivanja. Cilj je fleksibilnost u korištenju fiskalnih sustava uz održavanje kontrole i zakonitosti.

Članak 41. (Privremena i pokretna prodajna mjesta)

Definira što se smatra privremenim i pokretnim prodajnim mjestima, kao što su sajmovi, štandovi, kiosci i druge lokacije bez stalne fizičke instalacije. Ove lokacije podliježu posebnim uvjetima i odobrenjima, što omogućava prilagođenu regulaciju prodaje u neformalnim i privremenim okruženjima.

Članak 42. (Registar iznajmljenih ESET-a)

Porezna uprava je obavezna uspostaviti registar iznajmljenih ESET-a, u kojem će se voditi podaci o svim iznajmljivanjima. Ovaj registar je dostupan ovlaštenim servisima radi efikasne kontrole i nadzora, čime se osigurava zakonitost i transparentnost u procesu iznajmljivanja fiskalnih sustava.

Članak 43. (Obveze ovlaštenog servisa kod iznajmljivanja ESET-a)

Ovaj članak propisuje obveze ovlaštenih servisa u procesu iznajmljivanja ESET-a. Servis mora zaključiti jasan pisani ugovor s korisnikom, osigurati ispravnost i funkcionalnost uređaja pri predaji, pružiti podršku i obuku korisniku, te održavati ESET tijekom trajanja iznajmljivanja. Također, servis je dužan prijaviti Poreznoj upravi svaku sumnju na zloupotrebu. Cilj je osigurati kvalitetnu uslugu, sigurnost i zakonitost u korištenju iznajmljenih fiskalnih sustava.

Članak 44. (Prava ovlaštenog servisa kod iznajmljivanja ESET-a)

Ovlašteni servis ima pravo privremeno obustaviti rad ESET-a u slučaju sumnje na zloupotrebu ili tehničku neispravnost, uz obavezno obavješćavanje korisnika i Porezne uprave. Ova odredba štiti integritet fiskalnog sustava i omogućava pravovremenu reakciju na moguće nepravilnosti.

Članak 45. (Obveze korisnika kod iznajmljivanja ESET-a)

Korisnik je dužan koristiti ESET u skladu s ugovorom i uputama, omogućiti pristup servisu i Poreznoj upravi radi održavanja i kontrole, te poštovati propisano trajanje iznajmljivanja bez neovlaštenog produženja. Ove obveze garantiraju pravilno i zakonito korištenje iznajmljenih fiskalnih uređaja.

IV. EVIDENTIRANJE TRANSAKCIJA

Odjeljak A. Centralna platforma za fiskalizaciju

Članak 46. (Centralna platforma za fiskalizaciju (CPF))

CPF predstavlja centralni informacijski sustav kojim upravlja Porezna uprava, a koji omogućava fiskalizaciju računa, razmjenu podataka, kontrolu i upravljanje ovlaštenjima. Platforma je ključna za efikasno praćenje i obradu fiskalnih podataka, uz obvezu kontinuiranog unapređenja i zaštite podataka.

Članak 47. (Aplikacija SMe-račun)

Ovim člankom se omogućava pojednostavljeno fiskaliziranje putem besplatne aplikacije SMe-račun za određene kategorije obveznika (paušalci i samostalni poduzetnici bez PDV obveza). Time se olakšava fiskalizacija malim obveznicima i smanjuju troškovi, uz definirane uvjete korištenja i ograničenja.

Članak 48. (Registracija proizvođača i zastupnika u CPF-u)

Proizvođači i zastupnici sa statusom RPZ dužni su se elektronički registrirati u CPF-u, kao i registrirati svaki ESET za koji imaju odobrenje. Sustav generira jedinstveni kod ESET-a koji se integrira u uređaj radi identifikacije i kontrole. Ova odredba osigurava transparentnost i praćenje fiskalnih uređaja u sustavu.

Članak 49. (Registracija servisa)

Ovlašteni servisi se registriraju u CPF-u, a obveznici fiskalizacije obavezni su dostaviti podatke o servisu koji održava njihov ESET. Servisi imaju pristup informacijama o korisnicima svojih usluga, što omogućava efikasnu koordinaciju i nadzor održavanja fiskalnih sustava.

Članak 50. (Obveza registracije za izdavanje računa)

Automatski se registriraju kao obveznici fiskalizacije osobe koje su već registrirane kod Porezne uprave i ispunjavaju uvjete, dok se nove osobe automatski evidentiraju prilikom registracije. Ova odredba osigurava potpunu evidenciju i obuhvat fiskalizacijom svih relevantnih subjekata.

Članak 51. (Registracija mjesta poslovanja)

Ovaj članak propisuje obvezu obveznika fiskalizacije da putem Centralne platforme za fiskalizaciju (CPF) registrira svako mjesto poslovanja najkasnije 48 sati prije početka rada. Registracija obuhvaća detaljne podatke o mjestu poslovanja, kao što su identifikacijski broj, adresa, tip i djelatnost, radno vrijeme, način plaćanja, te status vlasništva. Time se osigurava precizna evidencija svih lokacija na kojima se obavlja fiskalizirana djelatnost, što omogućava efikasniju kontrolu i nadzor poreznih obveza. Također, propisana je obveza ažuriranja podataka i potvrda registracije putem elektroničkog koda.

Članak 52. (Registracija ESET-a)

Obveznik fiskalizacije mora prijaviti ESET koji koristi putem CPF-a, također najkasnije 48 sati prije početka rada. Registracija uključuje osnovne podatke o obvezniku i samom ESET-u (vrsta, serijski broj, datumi nabave i eventualnog prestanka upotrebe). Ova evidencija omogućava Poreznoj upravi praćenje i kontrolu fiskalnih uređaja u upotrebi, čime se povećava transparentnost i sigurnost fiskalizacije.

Članak 53. (Registracija operatera)

Propisuje se obveza registracije svakog operatera koji izdaje račune putem CPF-a, najkasnije 48 sati prije prve upotrebe. Operateri se identificiraju jedinstvenim kodom povezanim s njihovim matičnim brojem ili identifikacijskim brojem obveznika. Ova odredba osigurava jasnu evidenciju i odgovornost osoba koje upravljaju fiskalnim sustavima, omogućavajući efikasnu kontrolu i sprječavanje zloupotreba. Također, propisuje se obveza pravovremenog ažuriranja podataka o operaterima.

Članak 54. (Registracija drugih informacijskih sustava)

Obveznik fiskalizacije mora prijaviti i druge informacijsko-tehnološke sustave koji komuniciraju sa ESET-om, putem CPF-a, najkasnije 48 sati prije početka korištenja. Registracija obuhvaća osnovne podatke o sustavu, što omogućava Poreznoj upravi praćenje i kontrolu svih povezanih sustava u fiskalizaciji. Ova odredba doprinosi integritetu i sigurnosti fiskalnog sustava, a detalje o vrstama sustava i registraciji uređuje Ministar podzakonskim aktima.

Članak 55. (Registracija izdavatelja i primatelja e-fakture)

Ovaj članak propisuje obvezu izdavatelja i primatelja e-fakture da se registriraju na Centralnoj platformi za fiskalizaciju (CPF) prije početka izdavanja ili zaprimanja e-fakture. Definiraju se kategorije osoba koje su obavezne na registraciju, uključujući i subjekte sa sjedištem u inozemstvu. Cilj je osigurati evidenciju i identifikaciju svih sudionika u procesu elektroničkog izdavanja računa, što doprinosi transparentnosti i efikasnoj kontroli fiskalnih tokova.

Članak 56. (Registracija posredničkih servisa)

Posrednički servisi koji omogućavaju razmjenu e-fakture moraju se registrirati na CPF-u i prethodno dokazati usklađenost svojih sustava putem testiranja. Porezna uprava vodi i objavljuje listu registriranih servisa, a servisi su dužni pravovremeno obavještavati o izmjenama podataka. Ova odredba osigurava pouzdanost i sigurnost posredničkih servisa u elektroničkoj razmjeni fakture.

Članak 57. (Knjiga prodaje i nabave)

CPF automatski generira knjigu prodaje i nabave na temelju fiskaliziranih računa, dostupnu obvezniku za pregled i eventualne ispravke. Obveznik je dužan redovno vršiti uvid i potvrditi točnost podataka. Time se olakšava praćenje poreznih obveza i smanjuju administrativni troškovi.

Odjeljak B. Provođenje postupka fiskalizacije

Članak 58. (Priprema za provođenje postupka fiskalizacije)

Propisuje obvezu svih obveznika fiskalizacije da koriste ESET i da su ti sustavi povezani na internet radi real-time komunikacije s Poreznom upravom. Također, obveznici moraju ispuniti sve prethodne registracijske obveze prije početka izdavanja računa. Cilj je osigurati efikasnu i pravovremenu fiskalizaciju.

Članak 59. (Infrastruktura javnih ključeva)

Obveznici moraju koristiti elektroničke certifikate koje izdaje Porezna uprava, koja je zadužena za njihovu administraciju i sigurnost. Ova infrastruktura omogućava sigurnu autentifikaciju i zaštitu podataka u procesu fiskalizacije.

Članak 60. (Elektronički potpis)

Obveznik fiskalizacije mora koristiti elektronički potpis izdan od ovlaštenog davatelja usluge certificiranja, u skladu s važećim propisima. Elektronički potpis osigurava pravnu valjanost i integritet fiskalnih dokumenata.

Članak 61. (Dodjela VBR fiskalnom računu)

Prije izdavanja fiskalnog računa, obveznik ga mora poslati Poreznoj upravi na provjeru. Ukoliko račun zadovoljava uvjete, Porezna uprava dodjeljuje verifikacijski

broj računa (VBR), čime se potvrđuje uspješna fiskalizacija. Račun se može izdati tek nakon dobivanja VBR, osim u iznimnim slučajevima. Ova procedura garantira validnost i kontrolu fiskalnih računa.

Članak 62. (Fiskalizacija e-fakture)

E-fakture se dostavljaju Poreznoj upravi putem pristupne točke, koja provjerava ispunjenost zakonskih uvjeta. Nakon uspješne provjere, šalje se potvrda o uspješnosti, što omogućava dostavu fakture klijentu. Ova procedura osigurava zakonitost i sigurnost elektroničkog izdavanja računa. Klijent prima e-fakturu preko pristupne točke Porezne uprave, istovremeno ili nakon potvrde uspješne fiskalizacije. Time se osigurava pravovremena i sigurna dostava fiskalnih dokumenata krajnjim korisnicima.

Članak 63. (Fiskalizacija otpremnice i narudžbenice)

Članak 63. propisuje posebne obveze za obveznike fiskalizacije u vezi s otpremnicama i narudžbenicama. Svaka otpremnica i narudžbenica koju izda obveznik fiskalizacije mora biti odmah, nakon izdavanja, elektronički dostavljena Poreznoj upravi putem internet veze. Ova mjera omogućava Poreznoj upravi da u realnom vremenu prati promet robe i usluga, čime se povećava transparentnost i smanjuje mogućnost poreznih utaja. Dostava se vrši korištenjem ESET-a. Svako otpremnici i narudžbenici mora biti dodijeljen jedinstveni i neponovljivi alfanumerički identifikator – SB koji generira ESET.

Odjeljak C. Posrednički servis

Članak 64. (Posrednički servis)

Posrednički servis je gospodarsko društvo koje mora dobiti potvrdu o usklađenosti od Porezne uprave, čime se osigurava da ispunjava zakonske i sigurnosne standarde za posredovanje u razmjeni e-fakture. Prije testiranja usklađenosti, posrednički servis mora dostaviti dokumentaciju koja potvrđuje implementaciju zakona o zaštiti osobnih podataka, važeći ISO/IEC 27001 certifikat (standard za upravljanje sigurnošću informacija), izjavu o opsegu usluga i garanciju da podaci neće biti preneseni izvan Federacije. Ove obveze osiguravaju zaštitu osobnih podataka i sigurnost podataka u skladu sa zakonskim propisima o zaštiti osobnih podataka. Posrednički servis je dužan redovno obnavljati ISO/IEC 27001 certifikat i dostavljati najnoviju verziju Poreznoj upravi, čime se kontinuirano potvrđuje njegova usklađenost sa sigurnosnim standardima. Nepoštivanje ove obveze rezultira uklanjanjem s Liste registriranih posredničkih servisa, što štiti integritet sustava fiskalizacije. Porezna uprava ima zadatak obavijestiti obveznike fiskalizacije o brisanju posredničkog servisa s liste, što omogućava transparentnost i pravovremenu informiranost korisnika usluga. Posrednički servis je odgovoran za softversko rješenje koje nudi za razmjenu e-fakture, dok je za ispravno izdavanje i zaprimanje e-fakture odgovoran sam obveznik fiskalizacije. Također, posrednički servis i korisnici (izdavatelj ili primatelj fakture) sklapaju ugovor kojim se definiraju međusobna prava i obveze, što pravno uređuje njihov odnos i odgovornosti.

Članak 65. (Obveze posredničkog servisa)

Posrednički servis je odgovoran za softversko rješenje koje pruža za razmjenu e-fakture. To znači da servis mora osigurati funkcionalan, siguran i usklađen softver koji omogućava efikasnu i pouzdanu komunikaciju između izdavatelja i primatelja fakture. Za ispravno izdavanje i zaprimanje e-fakture odgovoran je obveznik fiskalizacije, odnosno krajnji korisnik koji izdaje ili prima fakturu. Ovo jasno razgraničava odgovornosti – posrednik pruža tehničku platformu, dok je obveznik fiskalizacije odgovoran za točnost i zakonitost samih fakture. Posrednički servis i izdavatelj ili

primatelj e-fakture sklapaju ugovor kojim uređuju međusobna prava i obveze. Ovaj ugovor pravno uređuje odnos između korisnika i servisa, definirajući odgovornosti, usluge i eventualne obveze u vezi s korištenjem softvera i razmjenom podataka.

Članak 66. (Obveze pristupnih točaka koje nisu posrednički servisi)

Takve pristupne točke moraju proći testiranje usklađenosti koje provodi Porezna uprava, ali nisu obavezne dostavljati detaljnu dokumentaciju kao posrednički servisi, čime se pojednostavljuje njihov pristup sustavu. Nakon uspješnog testiranja, dobivaju potvrdu o usklađenosti, ali se ne objavljuju na Listi registriranih posredničkih servisa, što ih razlikuje od formalno priznatih posrednika u sustavu. Pristupne točke koje nisu posrednički servisi također podliježu testiranju usklađenosti, ali bez potrebe za dostavom detaljne dokumentacije i ne objavljuju se na listi posredničkih servisa, što razlikuje razinu njihove odgovornosti i službenog statusa u sustavu.

Odjeljak D. Prekid elektroničke veze

Članak 67. (Prekid elektroničke veze)

Ova odredba omogućava obvezniku fiskalizacije da nastavi izdavati fiskalne račune i u slučaju prekida internet veze, ali bez VBR-a (vrijednosnog broja računa), uz obvezu da računi sadrže SBR (serijski broj računa) i budu ispisani na papiru. Svrha je osigurati kontinuitet poslovanja i fiskalnog evidentiranja, čak i u tehnički otežanim uvjetima. Propisuje obvezu obveznika da u roku od 48 sati uspostavi elektroničku vezu i dostavi Poreznoj upravi i primateljima račune izdane tijekom prekida. Ova odredba osigurava naknadnu fiskalizaciju i pravnu validaciju računa, čime se održava fiskalna transparentnost i kontrola. Računi izdani u prekidu veze smatraju se uredno fiskaliziranim ako je naknadna fiskalizacija izvršena u propisanom roku. Time se štiti obveznik koji je postupio u skladu sa zakonskim procedurama, a istovremeno održava integritet fiskalnog sustava. Omogućava opravdane razloge za prekid veze (promjena uređaja, tehnički problemi, više sile) uz obvezu obavještanja Porezne uprave i dostavljanja dokaza. Ova odredba unosi fleksibilnost i pravnu sigurnost u nepredviđenim situacijama. Naglašava odgovornost obveznika za kapacitet mreže, što potiče tehničku spremnost i samostalno upravljanje infrastrukturom za neometano poslovanje. Porezna uprava dodjeljuje VBR naknadno dostavljenim računima i vraća potvrdu obvezniku, čime se osigurava transparentnost i kontrola nad fiskalnim dokumentima.

Članak 68. (Prekid rada ESET-a)

Omogućava obvezniku da u slučaju potpunog prekida rada elektroničkog sustava za izdavanje računa (ESET) koristi poseban blok pisanih fiskalnih računa. Ova mjera je ključna za neprekidnost fiskalne evidencije u hitnim situacijama. Propisuje da poseban blok pisanih računa mora biti prethodno odobren od strane Porezne uprave, što osigurava kontrolu i sprječava zloupotrebe. Obveznik je dužan u roku od pet dana omogućiti ponovni rad ESET-a ili nabaviti drugi uređaj, što potiče brzu normalizaciju rada fiskalnog sustava. Propisuje obvezu naknadnog unosa pisanih računa u ESET i dostavu Poreznoj upravi i primateljima, čime se osigurava potpuna fiskalna evidencija i transparentnost. Porezna uprava dodjeljuje VBR naknadno dostavljenim računima i vraća potvrdu obvezniku, što omogućava pravnu validaciju i kontrolu. Na zahtjev klijenta, obveznik je dužan izdati račun sa VBR nakon naknadne fiskalizacije, čime se osigurava vjerodostojnost i pravna sigurnost računa. Ministar će podzakonskim aktom propisati detaljne procedure za validaciju pisanih računa i naknadnu fiskalizaciju, što doprinosi standardizaciji i pravnoj regulativi u slučaju prekida rada ESET-a.

Članak 69. (Područja gdje nije moguće uspostaviti elektroničku vezu)

Ova odredba prepoznaje realnost da postoje lokacije gdje nije moguće uspostaviti internet vezu za fiskalizaciju u realnom vremenu. Omogućava obvezniku korištenje ESET-a u off-line modu bez VBR-a, oslobađajući ga obveze izdavanja e-fakture dok veza nije dostupna. Time se osigurava fleksibilnost i prilagodljivost sustava u otežanim uvjetima rada, a istovremeno se ne narušava fiskalni nadzor. Propisuje obvezu dostavljanja potvrde o nemogućnosti uspostavljanja veze od nadležnog organa za elektroničke komunikacije, što unosi element kontrole i sprječava zloupotrebe prava na rad u offline modu. Obveznik je dužan redovno dostavljati fiskalne račune nastale u offline radu Poreznoj upravi, čime se osigurava naknadna fiskalizacija i potpuna evidencija prometa. Porezna uprava dodjeljuje VBR naknadno, čime se računi pravno validiraju i integriraju u fiskalni sustav, održavajući njegovu cjelovitost i pouzdanost.

Članak 70. (Provjera mogućnosti uspostavljanja elektroničke veze)

Uređuje proceduru podnošenja zahtjeva za potvrdu o mogućnosti uspostavljanja elektroničke veze, što je ključni korak za obveznike koji tvrde da nemaju pristup internetu. Definira potrebnu dokumentaciju, uključujući podatke o lokaciji i izjave operatora o nedostupnosti usluge, čime se osigurava objektivnost i vjerodostojnost zahtjeva. Nadležni organ za elektroničku komunikaciju donosi akt o dostupnosti ili nedostupnosti usluge u roku od 30 dana, što unosi pravnu sigurnost i jasne rokove u postupak. Potvrda vrijedi godinu dana, što omogućava periodično preispitivanje statusa i sprječava zloupotrebe. Propisuje obvezu obnavljanja potvrde, čime se osigurava ažurnost podataka i kontinuirana kontrola pristupa off-line režimu.

Članak 71. (Fiskalizacija korektivnih akata)

Proširuje obaveze fiskalizacije i na korektivne račune, uključujući one s negativnim iznosima, što je važno za potpunu i preciznu evidenciju prometa i poreznih obveza. Propisuje obvezu unošenja jedinstvenih identifikatora originalnog računa (VBR i SBR), što omogućava praćenje i povezivanje korektivnih računa s originalnim, čime se povećava transparentnost i sprečavaju zloupotrebe. Najavljuje detaljniju regulaciju načina sastavljanja, izdavanja i fiskalizacije korektivnih računa putem podzakonskih akata, što je značajno za precizno i usklađeno provođenje fiskalizacije u praksi.

Odjeljak E. Plaćanje računa

Članak 72. (Registracija podataka za bezgotovinsko plaćanje)

Banke i drugi posrednici koji obavljaju bezgotovinska plaćanja za već fiskalizirane e-fakture obavezni su Poreznoj upravi prijaviti izvršene uplate u roku od 24 sata. Ova odredba osigurava pravovremenu evidenciju plaćanja, što je ključno za transparentnost i efikasnu kontrolu poreznih prihoda. Ovi subjekti moraju koristiti odobreno softversko rješenje koje omogućava povezivanje e-fakture s uplatama i sigurnu komunikaciju s Poreznom upravom. Time se garantira sigurnost podataka i integritet fiskalnog sustava. Obveznici se registriraju u Centralni porezni registar (CPF) i elektronički dostavljaju podatke o uplati, što omogućava centraliziranu i standardiziranu evidenciju plaćanja. Definira minimalne podatke koji se moraju dostaviti (matični broj klijenta i subjekta, SBR računa, iznos i datum plaćanja), osiguravajući preciznu identifikaciju transakcija i njihovu povezanost s fiskaliziranim računima. Propisuje da subjekti ne smiju izvršiti uplatu bez kompletnih podataka, čime se sprječavaju greške i osigurava točnost evidencije. Porezna uprava automatski provjerava podatke i šalje potvrdu o uspješnoj ili neuspješnoj registraciji, što uvodi mehanizam kontrole kvalitete i pravovremenog ispravljanja grešaka. Jasno definira odgovornosti subjekta i klijenta u slučaju grešaka, osiguravajući da se propusti isprave

brzo i efikasno, čime se održava pouzdanost sustava. Propisuju posebne slučajeve plaćanja preko posrednika izvan Federacije, poreznih zastupnika ili direktnih uplata klijenata, te plaćanja putem zamjene ili prijenosa prava, čime se pokrivaju različiti oblici transakcija i osigurava njihova fiskalna evidencija. Propisuje da se podaci dostavljaju za sva plaćanja, bilo potpuna ili djelomična, osim u slučaju obveznika koji sam registrira uplatu prema stavku (9), što osigurava potpunu evidenciju svih transakcija. Proširuje obveze na slučajeve otkazivanja, promjene ili povrata plaćanja, uključujući slanje podataka s negativnim iznosima, što omogućava precizno praćenje i korekciju fiskalnih evidencija.

Članak 73. (Tehničke i funkcionalne karakteristike)

Propisuje da će Ministar, na prijedlog Stručnog odbora za fiskalne sustave, podzakonskim aktom urediti tehničke i funkcionalne karakteristike informacijskog sustava za evidentiranje plaćanja e-faktura i komunikaciju s Poreznom upravom. To je ključno za standardizaciju, sigurnost i efikasnost fiskalnog sustava, osiguravajući da tehnička rješenja budu usklađena sa zakonskim zahtjevima i potrebama korisnika.

V. SUSTAV NADZORA

Odjeljak A. Nadzor

Članak 74. (Nadzor nad primjenom zakona)

Ministarstvo ima ulogu upravnog nadzora nad primjenom zakona i pripadajućih podzakonskih akata. Ova odredba jasno definira institucionalnu odgovornost za praćenje i usklađivanje provođenja zakonskih odredbi, što je ključno za dosljednu i pravilnu primjenu fiskalnog sustava. Porezna uprava obavlja inspekcijski nadzor, što joj daje ovlasti za kontrolu i provođenje zakonskih mjera u praksi. Time se osigurava efikasna fiskalna kontrola i sprečavanje nepravilnosti. Federalna uprava za inspekcijske poslove, putem tržišnog inspektorata, ima nadzor nad obvezom izdavanja računa i oglašavanja. Ova odredba proširuje nadzor na tržišne inspekcije, čime se dodatno osigurava poštivanje zakonskih obveza u oblasti fiskalizacije i zaštite potrošača.

Članak 75. (Nadzor nad korištenjem ESET-a)

Porezna uprava ima ovlasti za nadzor u poslovnim prostorijama obveznika, što omogućava direktnu kontrolu pravilnog evidentiranja računa putem ESET-a i utvrđivanje činjenica značajnih za oporezivanje. Ova odredba je ključna za efikasnu primjenu fiskalnog sustava i sprečavanje poreznih nepravilnosti. Nadzor uključuje provjeru usklađenosti korištenja ESET-a sa zakonskim odredbama, čime se osigurava da obveznici poštuju tehničke i proceduralne zahtjeve fiskalizacije.

Odjeljak B. Zabranjene aktivnosti

Članak 76. (Zabranjeno oglašavanje)

Ova odredba zabranjuje komercijalno oglašavanje, marketing ili bilo koji oblik reklame za ESET (Elektronički sustav za izdavanje računa) koji ne ispunjavaju zakonske i podzakonske zahtjeve. Time se štiti integritet fiskalnog sustava i sprječava plasiranje neodobrenih ili neusklađenih rješenja koja bi mogla narušiti sigurnost, pouzdanost i zakonitost fiskalizacije. Funkcija članka je da osigura da korisnici i tržište budu zaštićeni od potencijalno štetnih i nelegalnih ponuda.

Članak 77. (Zabranjena upotreba neodobrenog ESET-a)

Ovim se zabranjuje korištenje hardvera ili softvera za izdavanje računa koji nisu registrirani ili odobreni za promet na teritoriju Federacije BiH. Ova odredba ima ključnu

funkciju da osigura da svi uređaji i softverska rješenja budu provjereni i usklađeni s tehničkim i sigurnosnim standardima, čime se štiti fiskalni sustav od neovlaštenih i nesigurnih tehnologija. Time se garantira zakonitost i sigurnost fiskalizacije.

Članak 78. (Zabranjena zloupotreba osobnih podataka)

Osobni podaci prikupljeni u svrhu fiskalizacije smiju se koristiti isključivo za te svrhe ili u skladu sa svrhom njihovog prikupljanja. Ova odredba štiti privatnost i sprječava zloupotrebu podataka. Regulira odnose između klijenata i posrednika, izdavatelja računa ili IT pružatelja usluga u pogledu zaštite osobnih podataka, naglašavajući obveze administratora i obrađivača podataka. Time se osigurava odgovorno i zakonito upravljanje podacima u procesu fiskalizacije. Primjena općih propisa o zaštiti osobnih podataka dodatno osigurava da se fiskalizacija provodi sukladno važećim zakonima o privatnosti, čime se štite prava fizičkih osoba i jača povjerenje u sustav.

VI. KAZNE NE ODREDBE

Odjeljak A. Posebne odredbe

Članak 79. (Mjere zabrane obavljanja djelatnosti zbog neposjedovanja ESET-a)

Propisuje sankciju zabrane obavljanja djelatnosti na 60 dana ako inspektor utvrdi da obveznik ne posjeduje odobreni ESET. Ova mjera ima preventivnu i represivnu funkciju, osiguravajući da svi obveznici koriste zakonski odobrene fiskalne uređaje, što je ključno za pravilnu evidenciju prometa i sprečavanje poreznih nepravilnosti. Pojačava sankciju na 90 dana u slučaju ponovljenog prekršaja u roku jedne godine, čime se dodatno potiče poštivanje zakonskih obveza i smanjuje rizik od ponavljanja nepravilnosti. Pečaćenje prostora kao način provođenja zabrane jasno onemogućava daljnji rad i naglašava ozbiljnost sankcije.

Članak 80. (Mjere zabrane obavljanja djelatnosti zbog neizdavanja računa)

Predviđa zabranu rada na 30 dana ako obveznik ne izdaje račune putem ESET-a u trenutku fiskalizacije, čime se osigurava poštivanje obveze fiskalnog evidentiranja svake transakcije. Sankcija se pojačava na 60 dana u slučaju ponovljenog prekršaja, što dodatno potiče zakonito ponašanje. Pečaćenje prostora kao mjera provođenja zabrane ima efektivnu funkciju u onemogućavanju daljnjeg nelegalnog poslovanja.

Članak 81. (Mjere zbog neprijavljivanja iznajmljenog ESET-a)

Uređuje sankcije za neprijavljivanje iznajmljenog ESET-a Poreznoj upravi: zabrana rada na 60 dana za obveznika i trajna zabrana za ovlašteni servis. Ova odredba štiti integritet fiskalnog sustava i osigurava da svi uređaji budu pravilno evidentirani i pod nadzorom. Propisuje formalni postupak donošenja rješenja o mjerama, što osigurava pravnu sigurnost i transparentnost.

Članak 82. (Otklanjanje nepravilnosti)

Inspektor ima ovlast da nalaže otklanjanje nepravilnosti u roku od 7 do 30 dana, što omogućava korektivne mjere bez odmah izračenih zabrana, potičući suradnju i usklađivanje sa zakonom. Ukoliko obveznik ne otkloni nepravilnosti, može mu se izreći zabrana rada iz članka 80., čime se osigurava sankcioniranje neodgovornog ponašanja. Zabrana traje dok se nepravilnosti ne otklone, što garantira da se poslovanje ne može nastaviti dok se ne uskladi sa zakonskim zahtjevima.

Odjeljak B. Novčane kazne

Članak 83. (Teški prekršaji)

Ovim se propisuju visoke novčane kazne za pravne osobe koje počine teže prekršaje vezane za fiskalizaciju, poput neizdavanja računa, nepridržavanja pravila o e-

fakturama, korištenja neovlaštenih usluga ili uređaja, te nepoštivanja obveza vezanih za fiskalizaciju i oglašavanje. Svrha ovih sankcija je da se osigura stroga disciplina, spriječi porezna evazija i zaštiti integritet fiskalnog sustava. Predviđaju se i novčane kazne za odgovorne osobe u pravnim osobama i za fizičke osobe, čime se proširuje odgovornost i na pojedince unutar organizacija, što dodatno potiče poštivanje zakona. Povećanje kazni za 50% u slučaju ponovljenih prekršaja unutar godine dana ima preventivnu funkciju, motivirajući obveznike da trajno usklade svoje poslovanje sa zakonskim zahtjevima.

Članak 84. (Lakši prekršaji)

Definiraju se novčane kazne za lakše prekršaje, uključujući nepravilnosti u sadržaju računa, nevođenje evidencije, neizvršavanje registracija i slično. Ove kazne su nižeg iznosa u odnosu na teže prekršaje, ali i dalje značajne za održavanje fiskalne discipline. Kao i kod teških prekršaja, kazne su predviđene za pravne osobe, odgovorne osobe i fizičke osobe, što osigurava široku primjenu sankcija. Povećanje kazni za ponovljene prekršaje unutar godine dana dodatno jača preventivni efekt.

Članak 85. (Prekršaji klijenta)

Ovim se propisuju novčane kazne od 100 do 500 KM za fizičke osobe – klijente koji prekrše odredbe zakona (npr. neuzimanje fiskalnog računa). Kazna je znatno niža nego za obveznike fiskalizacije, što odražava različite razine odgovornosti, ali istovremeno doprinosi podizanju svijesti o važnosti fiskalnih računa i poštivanju zakona i sa strane kupaca.

VII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 86. (Obveza usklađivanja)

Postavlja jasne rokove za usklađivanje poslovanja obveznika fiskalizacije s odredbama zakona i pravilnikom o dinamici fiskalizacije. Prvo se usklađuju B2C transakcije, potom B2B i B2G, što omogućava postepenu i organiziranu implementaciju sustava. Time se olakšava prilagodba obveznika i smanjuje rizik od kašnjenja ili neusklađenosti. Propisuje obvezu subjekata iz članka 72. (banke i posrednici) da uspostave komunikaciju s Poreznom upravom u skladu s rokovima, čime se osigurava integracija svih relevantnih sudionika u fiskalni sustav. Predviđa donošenje podzakonskog akta kojim će Ministar propisati detaljnu dinamiku fiskalizacije, što je ključno za jasnu i pravno obvezujuću regulaciju procesa.

Članak 87. (Korištenje starih fiskalnih sustava u prijelaznom razdoblju)

Definira prijelazno razdoblje od početka primjene Zakona do isteka roka za usklađivanje, što omogućava obveznicima da postepeno prilagode svoje sustave bez prekida poslovanja. Omogućava korištenje postojećih fiskalnih sustava koji zadovoljavaju tehničke i funkcionalne karakteristike propisane ranijim pravilnicima, pod uvjetom da su podaci pravovremeno dostavljani Poreznoj upravi. Ova odredba štiti prava obveznika i omogućava kontinuitet poslovanja. Propisuje da nove osobe koje postanu obveznici nakon stupanja na snagu moraju odmah koristiti fiskalne sustave sukladno novim pravilnicima, čime se osigurava da svi novi sudionici budu usklađeni s aktualnim standardima.

Članak 88. (Podzakonski akti)

Propisuje obvezu Ministarstva da u roku od 180 dana donese sve potrebne podzakonske akte za provedbu Zakona, što je ključno za operativnu primjenu i detaljnu regulaciju fiskalizacije. Time se osigurava pravna sigurnost i jasnoća u primjeni zakonskih odredbi.

Članak 89. (Prestanak važenja)

Formalno ukida prethodni Zakon o fiskalnim sustavima, čime se uspostavlja pravna jasnoća i sprječava pravna konfuzija. U razdoblju između stupanja na snagu i početka primjene novoga Zakona, primjenjuje se stari Zakon i njegovi akti, što omogućava neprekidan pravni okvir i sigurnost za obveznike. Zabranjuje stavljanje u promet starih fiskalnih sustava.

Članak 90. (Stupanje na snagu)

Ovaj članak propisuje pravni okvir za stupanje na snagu i početak primjene ovoga zakona. Zakon formalno stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“. To znači da od tog trenutka Zakon postaje važeći pravni akt, dostupan i obvezujući za sve subjekte na teritoriju Federacije BiH. Međutim, primjena Zakona ne počinje automatski sa stupanjem na snagu. Ova odredba uvodi vremenski razmak između formalnog stupanja Zakona na snagu i njegove praktične primjene. Time se omogućava priprema svih relevantnih aktera (Porezne uprave, obveznika fiskalizacije, pružatelja usluga i tehničkih sustava) za pravilnu i efikasnu implementaciju fiskalnog sustava. Ministarstvo ima obvezu prije početka primjene Zakona potvrditi da su svi tehnički, organizacijski i proceduralni uvjeti ispunjeni. To uključuje spremnost informacijskih sustava, obuku korisnika, uspostavljanje komunikacije s Poreznom upravom i druge neophodne elemente. Na ovaj način se sprječavaju potencijalni problemi, nesporazumi i neefikasnosti koje bi mogle nastati ako bi se Zakon počeo primjenjivati prije nego što su svi uvjeti za to spremni.

4. RASPRAVA O NACRTU ZAKONA U PARLAMENTIMA FBiH

Na 15. redovitoj sjednici Zastupničkog doma Parlamenta Federacije BiH, održanoj 17. 12. 2024. godine kao i na 6. izvanrednoj sjednici Doma naroda Parlamenta Federacije, održanoj 31. 1. 2025. godine, usvojen je Nacrt zakona o fiskalizaciji transakcija u Federaciji BiH, koji može poslužiti kao osnova za izradu Prijedloga zakona.

Na temelju zaključaka Zastupničkog doma i Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine u vezi s Nacrtom zakona o fiskalizaciji transakcija u Federaciji BiH zadužen je predlagač da provede javnu raspravu u trajanju od 60 dana – Zastupnički dom, i 90 dana – Dom naroda Parlamenta FBiH.

Tijekom razmatranja u Parlamentu Nacrta zakona o fiskalizaciji transakcija u Federaciji BiH svoj doprinos u kreiranju Prijedloga zakona **dali su 15 uvaženih zastupnika i to:** *Salko Zildžić, Admir Čavalić, Ajla Milišić-Pepić, Amra Junuzović-Kaljić, Kadrija Hodžić, Slaven Raguž, Adisa Kokić-Hinović, Amel Mekić, Damir Mašić, Kenan Uzunović, Mirza Čelik, Mirza Batalović, Marijan Marijanović, Miomirka Melank i Damir Džeba.*

Obavijest o početku provođenja javne rasprave objavljena je na web stranici Federalnog ministarstva financija/finansija, uključujući i adekvatan obrazac za dostavljanje komentara, primjedbi i sugestija. U predmetnoj obavijesti su pored obavještenja o trajanju javne rasprave, dane i upute svim zainteresiranim subjektima da tekst Nacrta zakona mogu pronaći na web stranici ministarstva, kao i da sve primjedbe prijedloge i sugestije mogu dostaviti na adresu ministarstva.

Tijekom trajanja javne rasprave **zaprimljeno je 46 prijedloga, mišljenja, komentara i sugestija** fizičkih osoba, gospodarskih društava, udruga i drugih zainteresiranih osoba (Adi Hodžić, Ajdin Baručija, Andrej Antonijević, Dženan Šabeta, Dženana Šabeta, Edi Bokun, Enida Tvrković, Haris Spahić, Harun Husetić, Igor Dugonjić, Jelena Nikolić, Mirza Alijagić, Nataša Tomić, Nela Porobić, Nirman Barimac, Sabaheta Šutković, Sandro Paradžik, Vesna Kulić, Ahmed Hodžić, Selim Huskić, Saša Gajić, Šemsudin Pezić, Udruženje poslodavaca Federacije BiH, Obrtnička komora Federacije BiH, Obrtnička komora Kantona Sarajevo, Udruženje zanatlija „STARI ZANATI“ Kantona Sarajevo, Udruženje filmskih radnika u Federaciji BiH, Zajednica izdavača u Bosni i Hercegovini, Udruženje taxi prijevoznika u Federaciji BiH, Savez općina i gradova Federacije BiH, Udruženje banaka Bosne i Hercegovine, Udruženje društava za osiguranje u Federaciji BiH, Udruženje društava za leasing u BiH, Komisija za vrijednosne papire, Registar vrijednosnih papira, Triglav Fondovi d.o.o. Sarajevo, Federalno ministarstvo pravde, JP Autoceste FBiH, TRING d.o.o. Gračanica, CONFIG d.o.o. Mostar, KOMISIJA ZA FISKALNE SUSTAVE (tehnički dio komisije/angažirana lica), ADRIATIC OSIGURANJE d.d. Sarajevo, Gospodarska društva „Automatic servis“ d.o.o. Visoko, „Intis“ d.o.o. Banja Luka, PREMIER WORLD SPORT d.o.o. Čitluk i MEGA COMPUTERS Biro za intelektualne usluge iz oblasti informatike VI. Ćamil Šabanović).

Nakon okončanja javne rasprave, razmatrajući sve dostavljene prijedloge, mišljenja i sugestije i prije i tijekom javne rasprave, cijeneći preciznost predloženih odredbi, objašnjenja, komentara, obrađivač Zakona je pristupio izradi teksta Prijedloga zakona, te sačinio posebno Izješće o provedenoj javnoj raspravi.

Konačni prihvaćeni prijedlozi, mišljenja i sugestije na Nacrt zakona

Uslijed dostavljenih primjedbi i sugestija i kao posljedica prihvaćenih prijedloga Zakon je dopunjen i izmijenjen i to kako slijedi:

- Prihvaćena je sugestija da se u novom zakonu odustane od detaljne regulacije hardverskih komponenti fiskalizacije i da se fokus preusmjeri isključivo na softverski dio, dok će hardver biti ostavljen kao izbor obveznika, pod uvjetom da je kompatibilan sa certificiranim softverom.
- Povećan je broj subjekata koji se izuzimaju od fiskalizacije, i to su subjekti javnog sektora (Centralna banka Bosne i Hercegovine, Komisija za vrijednosne papire Federacije BiH, Registar za vrijednosne papire u Federaciji BiH, Sarajevska burza ili druga burza vrijednosnih papira), banke i osiguravajuća društva, kao i odvjetnici za dio pružanja konzultantskih usluga, te stari i tradicionalni zanati.
- Dosadašnji model predviđao je da Porezna uprava sama izrađuje i integrira sigurnosni modul unutar Elektroničkog sustava evidencije transakcija (ESET). Međutim, kako bi se povećala učinkovitost i smanjili troškovi, uvedena je promjena prema kojoj sigurnosni modul sada izrađuju proizvođači softvera koji razvijaju ESET. Prebacivanjem odgovornosti na proizvođače softvera uklanja se potreba da Porezna uprava sama razvija i održava sigurnosni modul, što značajno smanjuje ukupne troškove razvoja, implementacije i održavanja sustava, za 45 mil KM.
- Uvođenje Registra drugih IT sustava koji komuniciraju sa ESET-om (Elektroničkim sustavom evidencije transakcija) predstavlja važan korak u jačanju kontrole, sigurnosti i transparentnosti fiskalnog sustava. Evidentiranjem

i kontrolom svih povezanih IT sustava smanjuje se rizik od neovlaštenog pristupa ili neusklađenih integracija koje bi mogle ugroziti sigurnost podataka i stabilnost fiskalnog sustava.

- Uvođenje besplatne aplikacije SMe-račun, koju će izraditi Porezna uprava za male porezne obveznike, ima za cilj pojednostaviti i digitalizirati proces izdavanja, razmjene i pohrane računa za ovu skupinu obveznika. Besplatna aplikacija omogućava im jednostavno i besplatno ispunjavanje zakonskih obveza, čime se smanjuju njihovi troškovi i administrativno opterećenje.
- Uvođenje fiskalizacije otpremnica i narudžbenica ima za cilj smanjenje utaje poreza kroz veću transparentnost i kontrolu poslovnih transakcija prije samog izdavanja računa jer omogućava pravovremenu evidenciju i kontrolu svih faza prodajnog procesa. Fiskalizacijom otpremnica i narudžbenica Porezna uprava dobiva uvid u promet i transakcije koje prethode izdavanju računa, što otežava prikrivanje stvarnih prihoda i izbjegavanje plaćanja poreza.
- Uvođenje mogućnosti privremenog iznajmljivanja ESET-a i pratećih mehanizama kontrole ima za cilj pružiti fleksibilnost poreznim obveznicima u korištenju sustava fiskalizacije, uz istovremeno osiguranje učinkovitog nadzora i sprječavanje zloupotreba.
- Usklađivanje odredbi zakona koje se odnose na posredničke servise, pristupne tačke, fiskalizacija otpremnica i narudžbenica stvaranja preduvjeta preuzimanja potpuno s Direktive Vijeća (EU) 2025/516 od 11. ožujka 2025., kojom se mijenja Direktiva 2006/112/EZ u pogledu pravila o PDV-u za digitalno doba. Posrednički servis omogućava pouzdanu i standardiziranu razmjenu elektroničkih računa između izdavatelja i primatelja, uz automatsku fiskalizaciju i provjeru podataka za porezne svrhe, što smanjuje mogućnost pogrešaka i prijevara. Ova mjera ima za cilj modernizaciju i harmonizaciju sustava elektroničkog izdavanja računa unutar Europske unije, posebno u kontekstu prekogranične trgovine i digitalnih usluga.

5. FINANCIJSKA SREDSTAVA

Predloženim zakonom mijenja se u tehničkom smislu u cijelosti dosadašnji fiskalni sustav i obveznici fiskalizacije bit će dužni posjedovati elektronički sustav za evidentiranje transakcija koji omogućava izdavanje računa i koristiti ga za svako mjesto poslovanja.

Na strani obveznika fiskalizacije, trošak podrazumijeva trošak nabave elektroničkog sustava za evidentiranje transakcija - ESET.

Za izgradnju ili kupovinu Centralne platforme za fiskalizaciju - CPF prema procijenjenoj vrijednosti od strane Ministarstva, troškovi bi iznosili oko 49 mil KM. Održavanje ovakvog informacijskog sustava bi na godišnjoj razini 24/7/365 prema procjeni iznosilo između 500.000 - 750.000 KM i ovo je isključivo iznos koji se odnosi na procese koje pokriva informacijski sustav u Poreznoj upravi. Navedeni iznosi predstavljaju procjenu iznosa, te isti mogu odstupati u odnosu na promjene tržišta i njegovog utjecaja. Potrebna sredstva osigurati će se u Proračunu FBiH za 2026. godinu.

6. USKLAĐENOST S PROPISIMA EUROPSKE UNIJE, EUROPSKIM PRINCIPIIMA I STANDARDIMA

Nakon uvida u primarne i sekundarne izvore prava Europske unije i analize odredbi prednacrta Zakona o fiskalizaciji transakcija u FBiH ustanovljeno je da postoje važeće direktive koje uređuju određena pitanja, a koje su također predmetom reguliranja dostavljenog zakona i to:

- Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća 2014/55/EC od 16. travnja 2014. o elektroničkom izdavanju računa u javnoj nabavi i
- Direktiva Vijeća (EU) 2025/516 od 11. ožujka 2025. o izmjeni Direktive 2006/112/EZ u pogledu pravila o PDV-u za digitalno doba, a s kojom je ovaj Zakon djelomično usklađen.

U Nacrtu zakona o fiskalizaciji transakcija u FBiH preuzete su djelomično odredbe ovih Direktiva, odnosno dio koji se odnosi na predmet Zakona.

U skladu s čl. 27. i 28. Poslovnika o radu Vlade Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 6/10, 37/10, 62/10, 39/20 i 67/21), pribavljeno je Mišljenje Ureda za zakonodavstvo i usklađenost s propisima Europske unije broj 04-05-02/1-11-1095/25 od 17.11.2025. godine. U dostavljenom Mišljenju iznesena je primjedba na članak 3. Nacrta zakona o fiskalizaciji transakcija u Federaciji BiH, kojom je zatraženo usklađivanje naziva članka te brisanje stavka (2), što je i učinjeno.

S obzirom na obvezu u skladu s Uredbom o procjeni utjecaja propisa („Službene novine Federacije BiH“, broj: 67/20), dostavljen je Obrazac za pripremu sveobuhvatne procjene propisa, na koji su dane određene primjedbe u kontekstu nedostatka informacija, uz uputu da se iste dostave.

Nadalje, u skladu s člankom 4. Uredbe o postupku usklađivanja zakonodavstva Federacije BiH s pravnom stečevinom Europske unije („Službene novine Federacije BiH“, broj 98/16), dostavljena je Tablica usklađenosti u odnosu na Direktivu Europskog parlamenta i Vijeća 2014/55/EU od 16. travnja 2014. godine o elektroničkom izdavanju računa u javnoj nabavi i Direktivu Vijeća (EU) 2025/516 od 11. ožujka 2025. o izmjeni Direktive 2006/112/EZ u pogledu pravila o PDV-u za digitalno doba, kao i Izjava o usklađenosti, na koje su dane određene primjedbe u kontekstu nedostatka informacija, uz uputu da se iste dostave.

Slijedom uputa dostavljeni su korigirani obrasci, na što je Mišljenjem Ureda za zakonodavstvo i usklađenost s propisima Europske unije broj 04-05-02/1-11-1095-2/25 od 18.11.2025. godine dostavljena potpisana i ovjerena Kontrolna izjava o provedenoj procjeni utjecaja propisa (Obrazac broj 2) te potpisana i ovjerena Izjava o usklađenosti.

U skladu s čl. 27. i 28. Poslovnika o radu Vlade Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 6/10, 37/10, 62/10, 39/20 i 67/21), pribavljeno je Mišljenje Federalnog ministarstva pravde broj 03-02-6-3883/25 od 17.11.2025. godine. U dostavljenom mišljenju nisu dane izravne primjedbe niti sugestije u okviru nadležnosti iz članka 27. stavka (1) alineja 2. Poslovnika o radu Vlade Federacije BiH, ali je ukazano da, imajući u vidu članak 32. stavak (3) i stavak (4) Zakona o prekršajima Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 63/14 i „Službeni glasnik BiH“,

br. 41/22 – odluka Ustavnog suda BiH, 68/22 – odluka Ustavnog suda BiH i 19/25), postoji različita dužina trajanja mjera zabrane obavljanja poziva, djelatnosti ili dužnosti za fizičku osobu. Stoga je potrebno odredbe Nacrta zakona o fiskalizaciji transakcija u Federaciji BiH koje se odnose na posebne mjere uskladiti s odredbama Zakona o prekršajima Federacije BiH.

Članak 32. st. (3) i (4) (Zabrana obavljanja poziva, djelatnosti ili dužnosti) glase:

- „(3) Sud može okrivljenoj fizičkoj osobi zabraniti obavljanje poziva, djelatnosti ili dužnosti ako je prekršaj počinjen obavljajući takav poziv, djelatnost ili dužnost i ako sud utvrdi da bi dopuštanje okrivljenoj osobi da i dalje obavlja takav poziv, djelatnost ili dužnost moglo rezultirati počinjenjem prekršaja u budućnosti. Zabrana kažnjenoj osobi da obavlja određene poslove može se izreći u trajanju od tri mjeseca do jedne godine, računajući od pravomoćnosti rješenja.*
- (4) Sud može zabraniti okrivljenoj pravnoj osobi obavljanje određene djelatnosti ili narediti zatvaranje poslovnih prostorija ili nametnuti druga ograničenja u obavljanju djelatnosti pravnoj osobi u razdoblju do šest mjeseci koja se ukažu primjerenima za sprečavanje budućeg činjenja prekršaja.“.*

Slijedom Mišljenja Federalnog ministarstva pravde izvršeno je usklađivanje trajanja mjere zabrane obavljanja djelatnosti tako da minimalno trajanje iznosi 90 dana, a maksimalno 120 dana.